Bibliothèque numérique

medic@

Desmoueux, Charles-Nicolas.

Tractatus de pharmacia, in universitate Cadomenci a DD Desmoueux traditus

Caen : [s.n.], 1775.

Cote : BIU Santé Pharmacie RES 219669

P A R I S

biu Santé

Licence ouverte. - Exemplaire numérisé: BIU Santé (Paris)

Adresse permanente : http://www.biusante.parisdescartes.fr/histmed/medica/cote?pharma_res219669

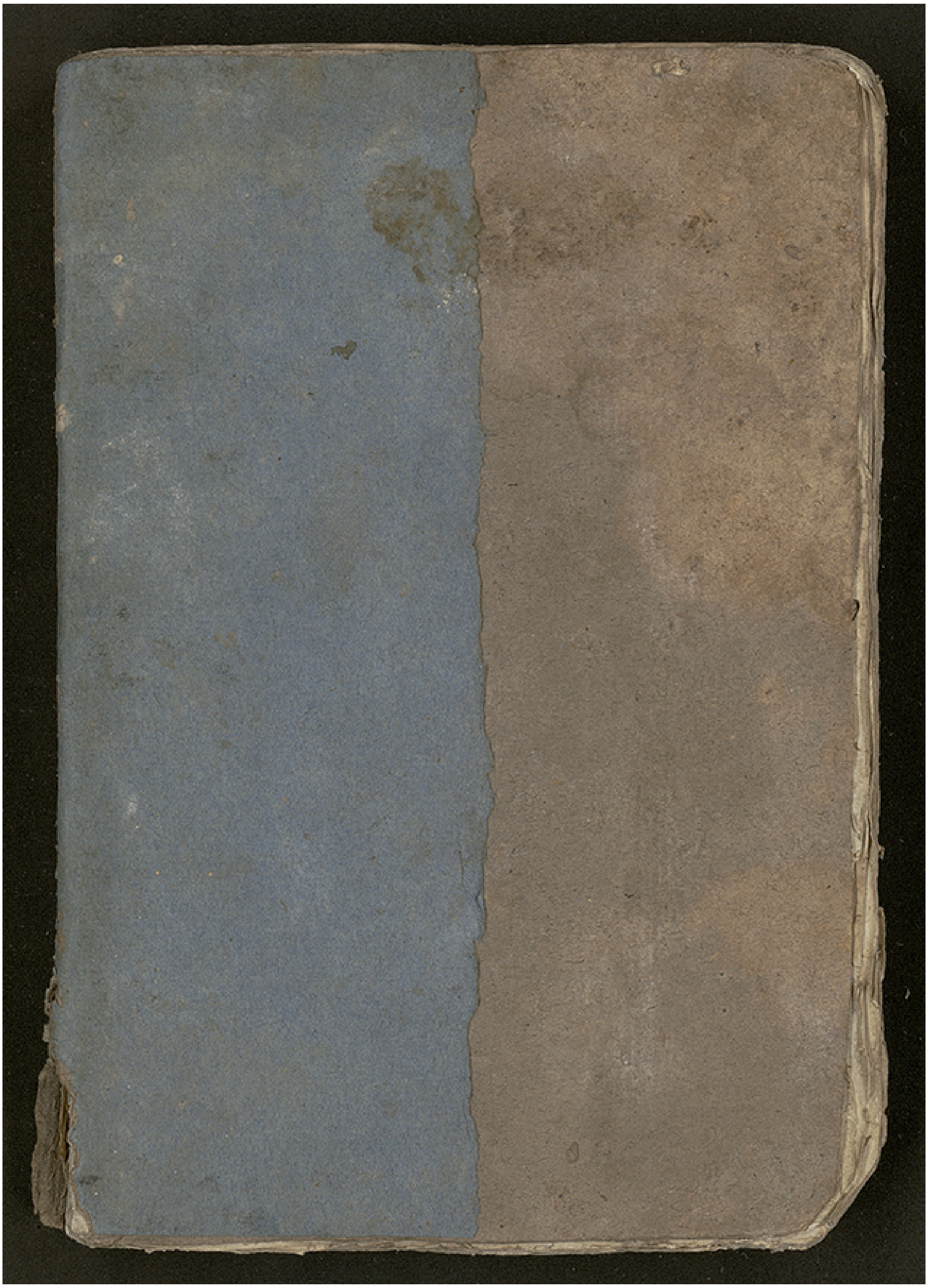

Tractatus

De

pharmaciâ

in universitate Cadomensi a DD.o

Desmoueux traditus

Anno. 1779.

index

Sectionum Capitum partium &c

pars 1a De medicamentis Simplicib. in genere p. 6

De indicationibus 7

De indicantibus 11

De tonicis 12

De relaxantiis 15

De alterantiis 19

De incidentiis resolventiis aperientiis . 19

De incrassantiis 23

De astringentiis 24

De indicationibus relativis ad evacuationem 25

De emeticis et Cathaiticis 25

De diaphoreticis et Sudorificis . . . 34

de Diureticis 37

De erriginis 41

De Sialagogis 42

index

De Emmenagogis . . . . . . — 45
De Bechicis 49
De febrifugis 51
De Antivenereis 52
De antelminthicis 53
De Carminantiis 56
De Antispasmodicis 59
De Narcoticis 61
De Antihystericis 63
De Antiepylepticis 66
De antiscorbuticis 69
De antisepticis 73
De Simplicibus medicamentis 76
De Aqua 77
De terris 77
De acidis 81
De Salib; alcalinis tum fixis tum volatilib; 83
De Salibus neutris 85
De Mineralibus et metallicis . . . 92

index

De balzamicis et aromaticis - - - 99
De balsamis - - - - - - - - - - 103
De Resinis tum aromaticis tum inodoris 106
De Acrib; irritantibus - - - - - 110
De amaricantibus austeriusculis . 116
De herbis sapore piperato donatis . 124
De Dulcibus mucilaginosis et gummosis 126
De oleosis et pinguibus 133
De austeris et astringentibus 138
De narcoticis - - - - - - - - - 143
De Refrigerantibus . - - - - - 146
De Diureticis et sudorificis . . 148
De medicamentis anomalis 152
De Bituminibus 153
De tithymalis et affinibus . . ibid
De familiâ caprifoliorum et affinium 154
De Acaciâ et affinibus . . . 155
De herbis quæ minoris usûs sunt 156

index

De Substantiis animalib, ...160
De Lacte 161
De Ovis 162
De lympha ãali . . . . . . ibid
De Sanguine 164
De bile castoreo, zibeto, moscho . . 166
De Stercoribus animantium 169
De Viperâ 170
De Cantharidibus 171
De Scinco marino, bufonibus, Asellis, formicis, granis Kermes, Coccinilla. 173
De Oleis quæ ~~ex~~ animalibus Subtantiis condiuntur. 175
De Carbone ex animalib; &c 176
De Aqua distillata Spermatis Ranarum ibid.

Tractatus

De pharmacia

proemium

Cum per hujusce anni Curriculum pharmaciam vobis demonstrandam aggressus fuerim, auditores C, tamen omnes formulas quotquot st, et variam omnium medicamentorum interse Commiscendorum rationem exhibere, nequaquam animus est, nec per temporis angustias liceret. etquidem nullum quidem ævum extitit in quo arcana plurimi generis non Celebrarentur et vindicarentur a medicastris et mulierculis. nec defuere o qui arcana hæc innumera Collegerunt atq; ex variis non dicam provinciis

Sed imperiis ~~accersita~~ fait venir mandare typis
gloriarentur, magnum rati se emolumen
tum medicæ arti conciliare ac bene
de publico mereri. pharmacopæas vocant
libros, quib; collecta hæc arcana cumulantur
et conservantur, verum dicam vix inter
immensam hanc medicamentorum varie
compositorum pharragimem, unam
reperias formulam quæ consilio utili
condita sit; id est in quâ non occurrant
pharmaca contrariis donata virtutibus, aut
etiam noctiis aut talibus quæ sese invicem
destruant. tandem facultas medica parisien
sis cum animadvertisset medicamenta, quæ
ullo et eod. nomine appellantur in officinis,
diversimode tamen ad cujusq; pharmacopæi
arbitrium præparari, unde evenerat ut diversi
omninò forent effectus ~~ejusd~~ remedii apud
eosd. ægros, prout medicamentum ex hac
vel illâ officinâ, quæsitum fuerat; judi

cavit instituendum esse dispensatorium,
in quo formulæ variis expurgatæ erroribus
conscriberentur, quod q; esset pharmacopæis
pro lege et regulâ.

Titulus hujus libri hic est (Codex medi-
camentorius seu pharmacopæa parisiensis)
eo sanè libro longè minor errorum nume-
rus reperitur quam aliis. eruditi tamen
viri qui huic adornando suam navarunt
operam, vitia quæ antiquis inerant
pharmacopæis, tollere omnia non potuerunt
1°. quidem varias preparationes, medica-
mentorum ingredientium multitudine ~~ac~~
repugnantia non nisi inutiles omittere
ausi non fuerunt; quia sanè longo usu
veluti comprobatæ ab ægrotantib; quotidie
postulabantur. tales st theriaca, mithridatium,
orvietanum.

2°. aliquas etiam preparationes satis
inutiles non omisêre, quia apud alias gentes

usitata st. Cum ergo urbis veluti Conflu-
vium sic lutetia, non solum pro civibus,
sed pro extraneis etiam Compositiones
esse proscribendas sensu erunt.

3o. ex codice parisino aquæ distillatæ
odoris et saporis expertes non ablatæ st.
menu peuple
tum quia magnam iis plebecula fidem
Charlatan
adhibet: adeoq; ab agyrtis et Circumforaneis
potius redimeret quam vellet Carere. Satius
naturels
igitur fuit easum Compositionem genuinis
artificib; Committere quam ignaris. præ-
terea in morbis non raro plebecula imo
les gens honnetes
et magnates sæpe medicamenta ~~aff~~ afflagitant sudorifica
~~efflagitant~~; Cum tamen victus tenuis et refrige-
rans potius Conveniat. itaq; in hisce Casibus
aquæ distillatæ odoris et saporis expertes
deguisement
præscribuntur et fucum facile faciunt im-
peritis qui hasce aquas sudorifica virtute
et quidem præstantissima donatas arbitran-
tur.

Hae sunt rationes cur optimus alias
inter pharmacopoeas liber, tamen mendis
plurimis deturpatus apparebit. Cum igitur
ne ullus quidem medicus eo carere possit,
ut pote qui medicis et pharmacopoeis pro
positus est pro regula compositionum
quas nemo debet ignorare, brevem hujus
libri analysim exponam; interea disseram
solum modo de formulis usitatis, easque
coram vobis, Clarissimi auditores, praepa-
rari curabo. dein breve dispensatorium
formularum quae praecipuis indicationibus
satisfaciant et ex optimis auctoribus selecta
sint curabo scribendum. Sed antea
nequidquam possit desiderari de iis quae
ad medicamentorum virtutes cognoscendas
pertinent, brevem tractatum de simplici
bus medicamentis praemittam; quo simul
subjiciam oculis, ut hoc instrumenta -

medendi toties vestris mentibus reputata
sui usus vestigia non debenda exprimans
itaque pars prima erit de medicamen-
tis simplicibus in genere, 2a. de medica
mentis compositis qualia in Codice parisino
inscribuntur et frequentioris usus &. 3a.
pars ~~erit~~ exibebit formulas quibus utun-
tur medici in nosocomiis parisiensibus
aut Cadomensi, aut quae ex melioris nota
auctoribus deprompta &.

pars 1a.
De
medicamentis simplicibus in genere

~~Contraindicatio est ratio quae impedit quomi-
nus medicamentum aliunde optimum porriga-
tur a medico. Scilicet ex natura hominis est
ut plurimis simul morbis sit obnoxius.
Hinc &.~~

Medicamentorum sane optima divisio ab
indicationib; deducenda foret, si cuilibet medicamento
unica esset virtus, unica agendi ratio, verum

diverso planè modo se res habet. atq; adeò evenit ut medicamentum idem compluribus satisfaciat indicaob; pluribus quoq; divisionib; ennumerari debeat. acida v.g. et non solum purgantia, sed modo diuretica, modo refrigerantia, modo sudorifica itaque singulis classibus recensenda occurrunt medicamina eadem. ex his porro repetitionibus confusio nascitur et memoria non levatur.

imò certa cognitio medicamentorum vix ita obtineri p.t. longè prostantior sanè divisio hoc est, quo chymicis fundata est qualitatib;, et quam secutus est dominus Cartheuser.

hujus itaque vestigiis insistere animus est post quam nonnulla de indicationibus et antiqua divisione premiserim.

§ 1us

De indicationibus

indicatio est ratio quo indicat medico proscribendum esse hoc vel illud remedium.

Duplici autem ratione medicus duci p.t.: vel in cognoscit causam proximam morbi, vel cognoscit solum modo morbum et ejus

Symptomata. in priori Casu Causam enlever auferre et detruite delere debet; in posteriori reme-
dia per experientiam Comprobata ~~est~~
adhibet. duplex itaq; est indicatio, alia
rationalis, alia ~~experimentalis~~ empirica. qui se Conduit par la seule experience
indicatio rationalis est Cognitio
mutationis physicæ quæ inferri debet
Corpori, ut ad optimam Conditionem
restituatur. hæc indicatio longè præstantior
est, et nemo est inter medicos qui in
quolibet morbo quantum fieri pt,
Causam proximam non indagare debeat.
Si v.g. ~~morbum~~ morbum à mauvais Chyle Cacochyliâ in
Stomacho Congestâ, aut ~~ab ed~~ ab in-
flammatorio Sanguine intra textum
Cellulosum Cumulato oriri medicus
videat; tunc judicat aut Cacochyliam
per medicamenta evacuandam esse, aut Sangui-
nem inflammatorium intra Solita vasa
repellendum, emendatâ Simul dispo-

tione inflammatoriâ. hoc judicium medici nititur Cognitione physicâ, quæ inferri debet Corpori, ut ad optimam Conditionem restituatur. itaq; hoc judicium vocatur indicatio rationalis.

Accidit verò quandoquè ut Causa morbi nullatenùs innotescat. medicus itaq; in his Casibus Solâ utitur experientiâ. Sic in lue venereâ mercurii efficaciam experientia demonstravit ideoque mercurius quotidiè adhibetur Cum Successu, licèt Causa proxima luis venereæ nondum Cognita Sit. alii quippè acidum virus existimant; alii incusant Spissiorem lympham, alii tandem alio modo morbi Causam et agendi modum mercurii explicant. hoc itaq; indicatio Cum ab experientiâ Sola deducta Sit vocatur empirica experimentalle ou qui se conduit par la seule experience

Contra indicatio est ratio quæ impedit quominus medicamentum

aliunde optimum, praescribatur a medico:
Scilicet ea natura hominis est ut plurimis
simul morbis sit obnoxius. fieri q̃
p̃t ut medicamentum, v.g. emeticum
indicatum sit propter Cacho
Chylicum stomacho inhaerentem;
nequaquam tamen a medico proscribi
debet, nisi sciat ille nullam esse Contraindi-
cationem; id est nullum esse morbum
in aegro qui ab emetico exacerbari possit.
Si itaque aeger hernia laboraret aut haemopty-
thisi, tunc plus noceret his morbis emeticum
quam prodesset stomacho, et haec Cognitio
vocatur Contraindicatio.

Ex his potest tot esse indicationes et
Contraindicationes quot st Causae morborum
quae ideò vocantur indicantia.

§ 2us

De indicandibus relative ad divisionem medicamentorum.

indicantia seu Causæ morborum Cognita, Solitam olim divisionis medicamentorum basim Suppeditabant, prout nempe vel alteratio et mutatio Corpori inducenda erat, vel prout evacuandi erant humores noxii, varias quoque ad Classes medicamenta revocabantur, alterantia et evacuantia.

prima igitur et magis Celebrata medicamentorum ~~enas~~ divisio est in alterantia et evacuantia.

Corpus vero humanum Constat ex Solidis et fluidis. Solida peccare possunt nimiâ relaxatione aut nimiâ tensione. fluida peccare possunt nimiâ Spissitudine aut nimiâ dissolutione, unde quadruplex oritur medicamentorum alterantium divisio.

prout nempe videntur relaxationi aut tensioni spirituum aut dissolutioni.

tonica

tonica vocantur ea medicamenta quæ relaxationi medentur seu tensionem fibris conciliare apta sunt. at verò tensio fibrarum seu ut vocant tonus pendet a tribus causis. nempe ab influxu ~~(illegible)~~ debito spirituum animalium; a seri redundantis dissipatione et ab actione peculiari medicamentorum quæ vocantur astringentia.

1° igitur ea tonica sunt quæ aut spiritus animales movent aut suppeditant. omnia aromatica et spirituosa qualia sunt cinnamomum et planta oleis essentialibus divites, vinum, spiritus vini tonica et, ~~(illegible)~~ tum stimulando nervos adeoq; spirituum animalium promovendo influxum ad partes, tum forte etiam suppeditando materiam quæ apta sit secretioni hujus liquidi.

2° Si fibræ sero nimium madentes ideò laxiores sint, tunc medicamenta quæ serum evacuant sive per alvum sive per urinas aut diaphoresim, tonica in hoc casu dici debent. purgantia itaque, ea maximè quæ valida sunt et irritantia, diuretica et sudorifica, in hoc casu tonica dici debent.

3°. dantur medicamenta quæ vocantur astringentia, et quorum efficacitas talis est ut fibrarum elementa alia aliis fortius videantur applicare; hinc solidas indurant partes, vasorum diametrum imminuunt aut etiam ita coarctant ut vasa hæc liquorib. evadant impervia. Cortex quercûs et familia arborum hujus generis, agaricum quercinum, galla quercina, myrtus, punica, cotinus, corriaria et plantæ affines hanc astringendi vim possident. Coriis itaq; indurandis adhibentur, et coria hæc quæ prius mollia erant, tantum ex his astringentibus

nanciscuntur firmitatem, ut Salis Calceo-
-rum formandis reddantur idonea. alio adhuc
Charactere, hæc pharmaca distinguuntur:
nempè si eorum decoctio Cum Solutione
Salis Cujuslibet martialis misceatur, Statim
Colorem nigerrimum ipsi Conciliat, undè
insumi Solent ad Conficiendum atramen-
tum. præter hæc astringentia ferrum et
ejus præparationes astringendi vim possident
ac præcipuè vitriolum martis. alumen
etiam inter astringentia fortissima locum
habet. horum medicamentorum agendi
modus prorsùs ignoratus, neque in
admitti fit hypothesis boerrhaviana
neq; alia.

indicantur variis in Casibus varia illa
tonicorum Classes. in relaxatione quæ pendet
a paralysi seu generali seu particulari,
indicantur tonica aquatica Stimulantia,
aromatica tonica; in relaxatione quæ

pendet a Sero redundanti seu hydrops
sive oedema huic locum dederint, tunc
indicantur Cathartica, diuretica et ea om-
nia quae sero evacuando possunt conducere.
tonica prioris Classis prosunt etiam quatenus
nempe serum redundans e loco ubi decumbit,
possunt expedire; sed serum illud nisi evacua-
-retur aliis partibus inhaereret.

tandem indicantur tonica astringentia,
quoties vasa coarctanda sunt ne humores
effluant. sic haemorrhagias quas membrum
amputatum excitat, statim compescit
agaricum quercinum. in diarrhaea, fluxu
nimio urinae, fluxu involuntario seminis &c
quae pendent a laxitate, astringentia etiam
cum fructu usurpantur.

Relaxantia vocantur medicamenta
quae medentur nimiae fibrarum tensioni.
relaxatio autem oritur a duplici causâ

B

nempè vel à Suppressâ Secretione Spiri-
-tuum animalium, vel a Sero et aqueis
oleis ve quæ se se insinuant intra fibras
eas q; adinvicem dimovent.

1°. itaque relaxantia sunt medicamenta
ex Opio, Belladonâ, et affinibus plantis.
horum actio pendere videtur ex eo quod Spiri-
tus animales inspissat eosq; ita reddat
inhabiles Circulationi; hanc assertionem pro-
bare videtur observatio galeni et aliorum.
Opium quippe applicatum oculis Cæcitatem
induxit et applicatum aurib; Surditatem
excitavit.

2°. relaxantia sunt, quæ ut diximus
intra fibrarum elementa sese insinuant eaq;
dimovent adinvicem; unde fibra longior
redditur, proindèque minus tensa est.
ad Classem hanc pertinent aqua, olea et
Substantiæ gummeæ aut mucilaginosæ,
malva, althea, alcea, atq; herbæ hujus
generis suppeditant mucilaginem summè

relaxantem.

indicantur relaxantia primi generis id est indicatur opium in morbis qui pendent a tensione Convulsivâ fibrarum. nempe nimius Spirituum influxus versùs aliquem musculum Contractionem nimiam producit. tensionem verò nimiam fibrarum dolor Comitatur. itaque dum Opium et medicamenta hujus generis Contractioni et tensioni nimiæ medentur, dolorem quoque Sedant. hæc est ratio Cur dicantur anodina, id est dolorem Sedantia. plures tonica Species ab hac Convulsivâ tensione fibrarum dependent adeoque Opii usum expostulant.

indicantur relaxantia Secundi generis id est, aqua, oleosa, mucilagines potissimùm in morbis qui oriuntur a tensione inflammatoriâ. Sanguis quippè extrà Solita vasa protrusus aut Cumulatus intrà minima vasa lymphatica aut intrà textum Cellulosum; atq; ibi Calorem dolorem ruborem et tensionem excitat, quæ tot idem St

inflammationis Symptomata, obvia quidem indicatio in inflammatione exigit ut Sanguis intra Solita vasa repellatur; Sed Cum huic indicationi Sæpius Satisfacere impossibile Sit nisi fibrarum tensio imminuatur et Solvatur Sanguis Crassior, Consequens est relaxantia in inflammatione usurpanda esse.

Major morborum numerus inflammationis particeps est, Sic phrenitis est inflammatio membranarum Cerebri, ophtalmia, inflammatio oculorum; Sic pleuritis est inflammatio pleuræ &c. imò febres ferè omnes vel inflammationem habent Comitem vel inflammationis periculum intentant; undè facilè arguitur quantæ utilitatis Sint relaxantia.

Hæc Sit præcipua alterantia quæ pertinent ad Solidas Corporis partes. varia Sortiuntur nomina pro variis affectibus. Sic v.g. Si-

tonita interne exhibeantur et Cordis vires Sollicitent Circulationis velocitatem augeant vocantur Cordiaca. relaxantia quoque Sæpè vocantur emollientia; quia fibras non Solum reddunt laxiores et longiores, Sed etiam molliores eas prestant.

alterantia quæ immutandis humoribus dicata sit, vel medentur nimiæ eorum Spissitudini vel nimiæ eorum dissolutioni. prioribus plura nomina tribuentur incidentia, resolventia, aperientia.

Spissitudo humorum indè oritur quòd plures moleculæ ~~Solid~~ in unam moleculam majorem Conglutinentur aut Concrescant. porrò incidentia videntur donata particulis quæ moleculas hasce a se invicem Separent. Si Sanguis ~~extra~~ extra vasa effusus, aut frigore Coactus in grumos dividendus Sit, tunc medicamentum dicitur resolvens. Si vasa Secretoria Spissioribus obstructa Sint humoribus; tunc medicamenta quæ iis incidendis inserviuntur

vocantur aperientia. imò vocantur hepatica si bilem in hepate crassiorem solvant. tandem ea omnia licet ad eand. classem pertineant, varia tamen pro humoribus dissolvendis proscribuntur. sic olea existimantur magis apta incidendo humori bronchiali, alia ~~mel~~ bili alia lymphæ.

in genere alkalia præcipuè vim incidentem ~~tent~~ exerunt, dein amara et acria quæ eò majorem vim possident, quò major est acrimonia major amaritiies. sic absinthii folia, radices helenii inter fortia incidentia locum habent. dens leonis Cichorium in hac classe minori vi donata sunt. radices lapathi, chelidonii pro cæteris bili spissiori incidente aptiores creduntur. radices scillæ, iridis florentinæ bronchiali humori dissolvendo donata sunt. ad incidendam crassiorem lympham utuntur medici potissimum mercurio, ferro et variis eorum præparationibus ~~quæ vi~~ antimonii quæ vi emeticâ spolliata sunt.

Lacti Concreto mederi efficatiùs Creduntur planta et Succi ex familiâ umbelliferarum Cherophyllum, petroselinum, Cicuta, gummi ammoniacum, opoponax, Sagapenum

At verò doctissimi medici eam Solum differentiam Statuunt inter varia incidentia, quæ in variis gradibus efficacitatis posita est. et Specifica non admittunt quæ peculiari humori emendando idonea Sint. negari tamen non pt mercurii vim Specificam esse ad luem veneream. nullum n̄ est medicamentum incidens etiam Si fortis-simum Sit, quod mercurium in hoc Casu Supplere valeat. Sic Cantharidum vis exercetur præcipuè in urinæ vias. acria potiusquam amara Scorbutum Sanant. piperis granulum oculis nocet non Stomacho, Contra tartarum Stibiatum vix oculos afficit et Stomachum Convulsiones agit. undè

vomitum excitat; itaque specifica ad-
-mittenda sunt saltem aliqua, et natura
humorum qui in humano corpore inspis-
sari possunt, cum varia sit, verò simile
est varia quoque esse debere medicamenta
quæ iis dissolvendis usurpanda sunt. hæc
est ratio cur medici plures præter particulas
incidentes in medicamentis affinitatem
quamdam supposuerint, quâ certa remedia
certis humoribus adhæreant et certis colis
potius secernantur. ex hac hypothesi dedu-
cunt effectus varios remediorum specifico-
rum.

indicantur incidentia in morbis in
quibus humores spissiores ad fluendum minus
habiles sunt. porrò multi sunt morbi qui
ab hac humorum dispositione oriuntur.
Chlorosis pendet a sanguine crassiori;
chylo videlicet in sanguinem male immu-
tato, undè ferè omnes secretiones languent,

Scrophularum est Causa lympha Spissior quæ Sua vasa permeare Cum non possit Cumulatur variis in locis et tumores Scrophulosas parit. icterus plerumque oritur a bile inspissatâ in hepate. tandem Cachochymia, hydrops anasarca Sæpius obstructiones abdominis pro Causa habent.

Dissolutio nimia humorum Contraria remedia exigit. hæc remedia vocantur incrassantia quia humores redduntur Crassiores eorum ope.

incrassantia autem Sunt ea quæ Suppeditant Chylum Crassum viscosum viribus Corporis ægrè immutandum. talia autem St omnia farinosa non fermentata, julles, mucilagines quæ ut diximus relaxant etiam fibras. ~~astrin~~

Astringentia referuntur etiam in Classe incrassantium. Sed videntur potius Coagulare humores quam inspissare.

indicantur incrassantia propriè dicta
id est farinosa, gummea et mucilaginosa
in febrib; lentis, hecticis quæ Sanguinem
ita dissolvunt ut totus ferè aquosus sit.
Chylum præterea suppeditant hæc farinosa
maximè adversum putredini. omnis
autem febris humores ad putredinem dispo-
nit.

indicantur rarissimè incrassantia ex
astringentium classe desumpta; nisi forte
in hemorrhagiis uterinis, aut hemoptisi
quæ aliis remediis debellare non potuerunt.

præter indicationes quatuor hasce generales,
~~tiones~~ humores ad hæc peccare possunt nimia
effervescentia, nimio motu, nimia disposi-
tione ad putredinem. his autem vitiis me-
dentur in genere acida seu mineralia seu
vegetalia ad gratam aciditatem præscripta.
Sic acidum vitriolicum acidum nitrosum

acidum marinum, acetum, Cremor tartari acetosa, oxis et Similia felliciter Cum Successu ad Compescendam Sanguinis effervescentiam adhibentur.

Notandum tamen est in humoribus effervescentiam et motum Sæpissime excitari ab irritatione quæ Simul auferenda est. Sic ubi pravi Succi Sanguinem infecerunt atq; adeo irritant fibras nerveas Cordis, febremq; ita proritant, tunc patet pravos hosce Succos evacuandos esse. Sed hæc indicatio ad Classem evacuantium pertinet. itaque Sit

paragraphus 6us. §§

De indicationibus relativis ad evacuationem

tot Sunt evacuantia quot Sunt viæ per quas humores e Corpore possunt amandari. Sic per vomitum emetica; Catthartica Seu purgantia per alvum; diaphoretica et Sudorifica

per Sudorem aut per Spirationem; diuretica per urinas, errhina per nares; Sialagoga per Salivæ fluxum pravos Succos eliminant. emmenagoga fluxum muliebrem provocant. Bechica e pulmonibus Sputa educunt, vesicantia et fonticuli ulcere excitato purulentam materiam evacuant.

Emetica et Catharctica seu purgantia actionem Suam exerunt irritando leviter fibras et Stomachi et intestinorum, Scilicet hæc lex videtur generalis in humano Corpore quà irritatæ partes Statim aguntur in motus Convulsivos, ut materiam irritantem expellant. hi autem motus Convulsivi non fiunt Sine effluxu humoris Si quis in parte irritatâ Secernatur. Sic levis festuca in oculo irritationem Simul et lacrymationem provocat. Sic in non assuetis granum tabaci aut hellebori naribus adtractum Sternutationem Simul et fluxum

nuci producit. Sic piretri radix aut aliud acre quodlibet pharmacum ore tritum salivam elicit copiosam. Sic venena quolibet intra stomachum recepta vomitus enormes accersunt. Sic aqua purissima guttula intra laryngem illabendo tussim violentam generat et sputa simul educit. in dormiente etiam quolibet irritatio in brachio aut pede statim contractionem parit qua pars affecta detrahitur. idem dici debet de ~~part~~ internis organis ferè omnibus. Sic in cane cujus pectus apertum est irritatio minima cordi illata ejus contractionem aut languentem aut nuper abolitam respicitat.

Quæ cum ita sint, emeticorum et purgantium medicamentorum actionem facile est explicare; quippè donata sunt particulis plus minusve

irritantibus, quib: medicamenta interna Stomachi fibra et intestinorum super fines leviter vellicatur hinc fit ut motus horum organorum major excitetur materiæ Contenta eo motu quâ=

= quâ via facilior est, protruduntur sursum aut deorsum. vasa etiam succis secernendis dicata eo motu Comprimuntur undè major secretio succedit.

Haec explicationem facile est variis argumentis sustentare et Corroborare. Si eni purgantis medicamenti dosis nimia sit, aut si ejusd. vis irritans major sit pro Conditione ægrotantis, tunc non Catharsis sed vomitus proritatur. Contra si ejusd. purgantis quantitas non sufficiat aut qualitas debilior sit tunc alvus non fluit sed urinæ Copiosiores evacuantur. sic v.g. sal glauberi ad unciam unam alvum solvit, ad drachmam

unam aut duas, alvum non movet sed tantum urinas pellit.

Fatendum est tamen omnes emeticorum et purgantium affectus vix posse explicare nisi admittatur quædam affinitas. etenim peclinus et alii auctores referunt Canem et hoes etiam purgatos fuisse, cum eorum venis decoctum purgans infusum fuisset. sic alii hoes solo odore purgantium, alii quod frequentius, applicatis suprà umbilicum purgantib; bene evacuati sunt. porrò vix concipi p̃t quomodo purgantia non irritarent venas et arterias quomodo eadem non pessime afficerent delicatos odoris sensus, cutem abdominis non læderent, et tamen per hasce vias penetrarent ad massam sanguineam et intestina eoq; rivos humorum ducerent. Certè videtur quædam analogia esse quâ v̄g̃ irritatio stomachi proritatur potius per emetica; irritatio intestinorum proritatur potius per catharctica. solent

quidem emetica alvum solvere si magna aquæ quantitate diluta præscribantur. Sed rarius Cathartica tametsi Concentrata sint, vomitum excitant.

His præmissis de actione generali tum emeticorum tum purgantium, juvat Classem emeticorum et indicationes vomendi prius Scrutari

plura autem inter emetica quæ olim in usu erant, duo solum hodie frequentis usûs sunt, tartarum scilicet et vinum stibiatum et radix hipecacuanhæ. folia et radices asari (Cabaret) rarius prescribuntur et tantummodo adhibentur in quibusdam Compositionibus. alia multa suppetunt emetica, qualia sunt, aqua tepida, oleum, buterum et similia, sed ad Classem emeticorum vix referri videntur.

indicantur Emetica quoties prava humorum colluvies stomachum inficit. Signa autem quibus demonstratur, stomachum ita infici sunt... foeditas matutina oris, ejus amaror, ~~vo~~ nausea, appetitûs abolitio sine causâ, spontaneus cum magnâ facilitate vomitus.

indicantur etiam emetica, quoties veternosus sopor discutiendus occurrit. quippe inter vomendi conatus, totum genus nervosum succutitur, atq; ita humoribus propulsis resolvuntur infarctus incipientes tum in cerebro tum in aliis partibus.

hoc emeticorum utilitas frequentem eorum usum reddidit in apoplexiâ praecipuè serosa incipiente et morbis veternosis, tum etiam in morbis omnibus qui oriuntur a saburrâ seu quos saburra fovet.

Contraindicantur emetica per graviditatem, debilitatem virium, phtisicam aut hamoptoicam pulmonum labem, fluxum muliebrem immoderatum, hernias et inflammatoriam

viscerum dispositionem ac febrim gravem.
itaque in dictis casibus ad purgantia potius
confugiendum est, si stomachus pravis
succis redundet.

purgantia autem numero plurima
suppetunt ideò ad varias classes revocantur.
1°. lenia quæ etiam dicuntur minorativa.
2°. fortia quæ catthartica. 3°. fortiora et fortis-
sima quæ mochlica et drastica.

minorativa st decoctum aut syrupus
~~florum~~ violes persica, cassia, manna et tamarindi.

catthartica st: senna et folliculi sennæ
rhabarbarum.

fortiora st jalappa, baccæ rhamni
catthartici. ad hanc classem referuntur multæ
compositiones et hinc medicamentis preparatæ..
... electuarium lenitivum, diaphænix,
diaprunum, cattholicum, tabella diacarthami,
decitro. sales ferè omnes qui mediocri dosi
leniter, fortiori autem sat validè corpus
evacuant. hi autem sales st tartarum vitriolatum,

Sal glauberi, Sal epsonicense, Sal vegetale et Sal ~~rupellianum~~ de la rochelle.

Fortissima purgantia sunt Scammonium, turpetum, aloë, gummigutta, Colocinthis, Hellebori radix, Cortex medius Sambuci et multa ex his pharmacis præparatæ Compositiones; quales sunt ~~trotis~~ trochisti alhandam, hiera-picra.

indicantur purgantia in genere, quoties nidulantur in intestinis Cruda, vitiosa, putrida materia quæ, si transirent intrà massam Sanguineam, mox eam inficerent. indicantur etiam quoties bilis Secretio sti-mulanda et revellendi e Cerebro humores qui morbum veternosum intentarent.

Contra indicantur purgantia ac præcipuè fortiora per debilitatem virium, dissolutionem Sanguinis, inflammationem viscerum et hæmorrhagiæ Cujuslibet periculum. in his verò Casibus longè minus timendum est ab effectu lenium purgantium. si itaq; Signa

Cachochiliam maximam Commostrent, leniahac Solummodo usurpanda Sunt.

Signa autem quæ Cachochiliam in intestinis hærentem demonstrant. — flatus, borborigmi, alvi fluxus non Serosus, linguæ fœtiditas, oris amaror, appetitus languens.

Diaphoretica et Sudorifica tertiam evacuantium Classem Constituunt. diaphoretica insensilem perspirationem, Sudorifica Sudorem Copiosius Creduntur excitare. at verò nequaquam existimandum est Certos esse diaphoreticorum aut Sudorificorum effectus, quippè Sæpius frustrà prescribuntur et nullum Sudorem, perspirationem nullam, etsi largè Compotata, provitant.

Actio eorum medicamentorum videtur Consistere in eo quod Sanguini Commixta vasorum parietes Stimulent, undè Circulatio validior. porrò Circulatione auctâ non rarò Contingit et Sudor Copiosus dimanet.

hunc Sudorem toties experiuntur qui duris incumbunt laboribus; quia Sane Cordis et vasorum actio in his Casibus longè validior est.

Sed 1°. Circulationem pleraque ex iis quae Sudorifica dicuntur aut diaphoretica parum promovent. 2°. ut Sudor fluat et perspiratio, requiritur etiam ut Cutis laxa Sit; ubi in minimum Corrugata est, tum pori ejus vix ullum humorem permeare possunt licet Circulatio Sit validissima: quod quidem in eretirmo febrium nimis Commune est.

Diaphoretica et Sudorifica quae Solent a medicis usurpari, Sunt.. guäiacum, Salsa parilla, ~~kin~~ China [Squine] et Sassafras. hae quatuor ex Calidis regionibus deferuntur. Buxi lignum, radices lappae, angelicae et imperatoriae in nostris regionibus reperiuntur et priorum virtutem habere Creduntur.

Medici olim Vim magnam arbitrabantur inesse aquis distillatis ulmariae, Cardui benedicti et aliarum herbarum quae odore Carent. at observatio ratione illustrata docuit nullam

omninò qualitatem, prâter vim aqua Commu-
nem, iis Contineri. aqua distillata herbarum
qua spiritibus aromaticis divites sunt, sanguinem
potenter movent, ideòq; inter diaphoretica
aut sudorifica maximè efficatia possent
recenseri; si ad pellendum sudorem solum
sufficeret Circulationis augmentum. sed
jam dixi Cutis laxitatem adhuc necessariam
esse; itaq; quoties sudor indicatur alia metho-
dus usurpari pt, quam semper successus
Comitatur: nempè ager vaporibus aqua tepida
ità expolleridus est ut Caput solum a vaporib;
liberum. quo facto brevi ager sudoribus undi-
que diffluit, atque intrà horam, aut etiam
semihorium, quantitas sudoris tanta est ut
vires agrum linquerent, nisi prudenter lecto
Calido se Committeret, in quo etiam per aliquot
horas licet minus Copiosè perspirat.

Ad Classem sudorificorum revocantur a
quibusdam alkalia volatilia et aromata
qua ad tonicorum Classem, ut jam diximus,
pertinent etiam.

indicantur Sudorifica in morbis in quibus natura Crisim per Sudores molitur. Sed si febris adsit, Sudorifica quæ Sanguinem movent nequaquam possunt adhiberi. in variolis incipientibus aut retropulsis per febris defectum, theriaca et Compositiones ex ~~aromatis~~ Conflatæ Cum Successu adhibentur. tandem Conveniunt in morbis qui a ~~pers~~ spiratione Suppressâ oriuntur, ac potissimum in rhumatismo frigido Cujus Causa ab impeditâ perspiratione, deducienda est.

Diuretica ea Sunt quæ Copiosiorem urinæ Secretionem ~~quæ~~ in renibus producunt. horum agendi modus duplex pt distingui. 1o. diureticorum vice funguntur Sudorifica quæ Sanguinem movent et Sudorem non possunt provocare propter Cutem nimis Constrictam. itaq; ad primam hanc Classem omnia aromata .. omnia Calefacientia revocari possunt. eo modo videntur actionem Suam absolvere, radices eringii, apii, petroselini, quæ inter diuretica

numerari solent.

2°. negari non potest plura esse medicamenta quæ analogiam satis manifestam habent cum urinæ viis. sic Cantharides Cuti applicatæ aut etiam mediocri dosi intra stomachum ingestæ, præter urinæ vias corporis alias partes non afficiunt. ideò vesicantia Cuti applicata sæpè urinæ vias inflammant, illæsis aliis partibus. imò sufficit Cantharides intra Chartam involutas propè Cutim gestasse, ut idem succedat eventus. therebintina et asparagi turiones (jeunes pousses) sensibili etiam modo urinas alterant, Cæteris humoribus non mutatis: therebintina in lotio violæ odorem conciliat. asparagi turiones odorem fœtidum ipsi impertiuntur.

manifestum est igitur analogiam ~~quamdam~~ reperiri inter urinæ vias et quædam medicamenta. porrò facilis est hujus phænomeni applicatio, si attendatur partem serosam sanguinis quæ lotium suppeditat

Solam aptam esse dissolvendis certis Salibus, quemadmodum in Chimiâ videmus et metalla et Cæteras Substantias propriis Solvi menstruis et hoc etiam in humano Corpore observatur neque tam bene dissolvuntur Sales aut in rubrâ parte Sanguinis aut in bile aut in aliis humoribus prater Serosos. Cum igitur pars hæc Serosa Sanguinis Secernatur in renibus, quando Salibus aut partibus acribus fæta est, parietes internos renum Stimulat, undè major hujus humoris Sequitur Secretio.

Ad Classem medicamentorum quæ eo modo diuresim operantur revocari possunt Sequentia.

1°. Sales acidi alkalini et neutri. Sales acidi Sunt acidum vitriolicum, nitrosum et marinum quæ propter nimiam acrimoniam Cum magnâ aquæ Copiâ maritari debent. Succi limonum aurantiorum, Cremor tartari minorem habent acrimoniam et majori Copia possunt proscribi. Sales alkalini herbarum quæ Combustæ Sunt ac potissimum genistæ et fabarum præcipuè Commendantur

ab auctoribus, sed tamen non superant
vires salis alkalini vulgaris qui itaq;
cum eod. successu sufficienti aquæ
copiâ dissolutus proscribi p̄t. Sales neutri
ac præcipuè nitrum diuretica virtute
se commendant. Sales quidem in genere
omnes vim diureticam exercent si
mediocri dosi proscribantur, at dosi
fortiori alvum movent; nitrum verò, etsi
magnâ dosi, alvum vix movet et sæpius
ad urinæ vias defertur.

2°. herbæ salibus ac præcipuè nitro
plurimo refestæ borrago, buglossum, parietaria.

3°. tandem radices pareiræ bravæ
scillæ, calcitrapæ, asparagi, fructus alkekingi
millepedes. rariùs prescribuntur cantarides internè
quia vim nimis irritantem exercent.

Indicantur diuretica in morbis in quib.
natura crises molitur per urinas, aut qui pendent
ab urinæ suppressione propter debilitatem
renum et nimis tardam actionem

ad Secretionis opus. ~~Hæ~~

Hæc ultima sane regula maximam attentionem meretur in praxi. Suppressio ūm urinæ pt oriri a pluribꝫ aliis Causis. Sic inflammatio qualibet renum, Sphincteris vesicæ, partium perinæo adjacientium; Herniæ ~~et alii tumores~~ pondus fœtûs in graviditate, phlymosis et alii ~~tumo~~ tumores, quot quot Canalem possunt ita Comprimere ut urina transire non possit. Convulsiva horumce organorum Contractio, Calculi, grumi Sanguinis, materies purulenta, pituita mucosa in renibus in vesicâ; paralysis etiam vesicæ totidem st Causæ quæ impedire possunt quominus urina effluat. porrò ne ullus quidem Sanæmentis dixerit, diuretica in his Casibus Conducere. Sed in hydrope leucophlegmatiâ et Similibus morbis in quibus Signa omnia laxitatem et atoniam renum indicant diuretica optimè Conveniunt.

Errhina quæ Sternutationem excitando pituitam educunt e naribus st medicamenta

acria quæ inter inspirandum attracta mem-
branam narium internam Stimulant et
vellicant, unde irritatio quâ Sternutatio
et Secretio uberior pituitosi humoris producitur,
omnia acria ac potissimum odorata vim
errhinam exerunt maximè in non assue-
tis, talia st tabacum, Betonica, Salvia,
majorana, pyretri radix, Hellebori, eu-
phorbium, piper, Zinziber, Succi beta
Cyclaminis et alia quælibet acria Cujus libet
generis.

Indicantur errhina quoties aut Ster-
nutationem provitare, aut fluxum ~~pitti~~ pitui-
tæ uberiorem trahere e naribus Conducit.
1º. in morbis Soporosis Sternutatio Com-
motionem producit Cujus effectu quandoque
Cerebrum liberatur ab infarciente pituitâ
quæ Causa Soporis erat. 2º. in morbis Catarrosis
absq; ~~ifo~~ inflammatione Errhina etiam Cum
fructu usurpantur.

Sialagoga quæ Salivam educunt

non debent distingui a medicamentis quæ vocantur apophlegmatisantia. duplicis st generis vel in ore Conteruntur et tum vim irritantem exitando Salivam exprimunt Copiosam. itaque omnia et acria omnia orrhina ore Contrita qualitatem quoque habent Sialagogam. radix pyretri, Staphy-sagria piper, zinziber &c eumd. plane effectum irritantem exercent in ore quem in naribus exercere diximus et Cum eodem humoris qui in ea parte Secernitur affluxu.

in altera Classe medicamentorum quæ Salivam educunt Solus Continetur mercurius, qui sive unguenti formâ Cuti applicatus fuerit, sive in vapores redactus per poros pénetraverit, sive dissolutus et pilularum formâ internè ab ægris fuerit assumptus, semper tamen ad massam sanguinis develjitur et nisi per alterius medicamenti diversam qualitatem habentis aut per peculiarem ægri temperiem solita ejus actio immutetur ad oris partes secretoria

phlogosim inhibet et Salivationem Copiosam producit.

Nondum Quisque investiit qua ratione effectum hunc sortiretur mercurius. probabile est tamen ejus globulos facilius jungi et maritari Cum Salivâ quam Cum aliis humoribus unde fit ut Cum eâ junctus in Saliva Colis irritationem proritet quâ ptyalismus (ou Salivation) producitur. opinionem hanc aliquatenus probare videtur experientia quâ mercurius Cum Salivâ Subactus Solvitur, atq;, ut more chimico loquar, extinguitur. frustra autem mercurium ita Cum aliis humoribus miscere et extinguere tentaretur.

indicantur Sialagoga prioris ordinis in morbis qui pendent a Congestione pituita in partibus quæ ori vicinæ sunt. itaq; quando dolor dentium, Catharri imò angina et affectus Soporosi absque inflammatione sunt et oriuntur a depos decubitu humoris viscosi sine febre et Calore partem occupantis, Sialagoga hæc optime Cum Successu proscribuntur.

nocerent verò si inflammatio adesset quia irritatio certè augeret inflammationem.

indicatur mercurius in morbis cutaneis qui inflammationem magnam comitem nonhabent ac præcipue in morbis venereis, sed cum mercurius possit etiam sine salivatione curam horumce morborum absolvere, non pertinet ad caput presens enarratio ejus qualitatum.

emmenagoga ea sunt medicamenta quæ fluxum muliebrem vel lochia post partum imò fœtûs exclusionem provocant. nulla autem sunt emmenagoga quæ certum habeant effectum; imò varios inter morbos vix ullus est qui pertinacius resistat medicamentis quam suppressio menstruorum. ratio est quod hic morbus a diversis imò ab oppositis causis oriri possit, quæ signis propriis non satis distinguuntur. sæpè suppressio menstruorum pendet a sanguine spissiori qui per solita secretoria permeare nequit; quandoquè idem morbus pendet

pendet a debilitate Circulationis unde fit Sanguis non satis pellatur fortiter ut vasa uteri distendat et per ea liberè fluat. quandoquè pendet Suppressio ex eo quod vasa uteri nimium tensa sint, adeo ut vires Cordis pellendo Sanguinem non possent superare resistentiam quam eadem vasa nimium tensa opponunt.

porrò 1o. Si suppressio Catamenorum pendeat ab humorum spissitudine et viscositate Curatio omnino petenda est a remediis quæ aperientia vocantur et de quib; suprà egimus. pluerib; ex iis, quæ Chlorosi laborant puellis ~~Catamenia~~ catamenia non fluunt, aut malè, quia earum Chylus in Sanguinem vix mutatur et pristinam indolem Chyli cum Sanguis retineat, Crassior est quam ut per minima vasa queat permeare. itaq; aperientia maximo cum fructu in iis casibus prœscribuntur. sed præter spissitudinem humorum debilitas Circulationis sæpè ad eumdem morbum fovendum concurrit.

2o. itaq; si adsit hæc Circulationis debilitas, tum Causa hujus inquirenda sunt. plethora

nempè, et defectus boni Sanguinis debilitati Huic æquè locum dare possunt.

Si plethora id est redundantia boni Sanguinis ita vasa opprimat ut Circulatio liberè fieri non possit, venæ sectio Sanè præcipuum est remedium ut Sanguis Superfluus auferatur, et dein dieta tenuis et exercitium moderatum Curam absolvunt. hoc plethoræ vitio laborant puellæ vegetæ quæ optimis et Copiosis utuntur alimentis quoties Solitis excercitiis abstinent.

Si econtrà inopia boni Sanguinis ita debilitet vasa ut pauci Spiritus in Cerebro Secernantur atq; adeò Circulatio lentior et tardior sit, atq; hinc Catamenia fluere non possint, tunc restaurantia et analeptica Conveniunt. Sic iis puellis quæ hemorrhagias Copiosas expertæ sunt, sive Sanguis per nares pulmonem aut vulnus eruperit, sive Convalescentibus post largas venæ Sectiones tum et nutricibus quib; Suppressio Catamenicorum morbum Creat, alimenta optimi Succi et facilè digerenda plus prosunt quam aliud

quod libet medicamentum emmenagogum.

3°. Si ita tensæ sint fibræ uteri ut resistentiæ quam opponunt superari non possit a cordis viribus, sive nativa sit rigiditas, sive spasmodica contractio; semper tamen semicupia, (demi-bains) vapores humidi, fomenta emollientia, anodyna et antispasmodica cum successu usurpantur. hæc autem medicamenta continentur potissimum in classe medicamentorum quæ vocantur relaxantia et de quib; suprà egimus.

Quæ cum ita sint, patet medicamenta emmenagoga peculiaria et specifica omninò non dari; atq; ea ex variis petenda esse classibus pro varia causa suppressionis. non parum quippe nocerent medicamenta tonica in suppressione quæ penderet a tensione nimiâ fibrarum et sic de cæteris. hæc sanè est ratio cur D. Sauvage in suo excellenti tractatu de classibus morborum sub peculiari titulo. de suppressione mentium non tractaverit, sed sub titulo aliorum morborum; ut pote cujus curatio ead. est ac morborum qui eam producunt

Bechica vocantur ea medicamenta quæ sputorum excretionem e pulmonibus provocant. excretio fit ex pectoribus, unde vocatur expectoria. Sputa autem constant ex humore bronchiis secreto, qui ideo bronchialis appellatur. et vix differt a muco narium. medicamenta quæ hujus humoris expectorationem provocant, duplicis sunt generis; vel enim in vapores rediguntur et inter inspirandum ad bronchia perveniunt, vel deglutiuntur et e stomacho deferuntur ad massam sanguineam et ad pulmones.

In priori classe vix pauca continentur medicamenta, quia nempè bronchia et tracheæ interior superficies, sensu ita exquisito gaudent ut fumi et vapores tussim violentam soleant excitare, cujus effectu sputa quidem ejiciuntur, sed simul accersuntur convulsivè musculorum pectoralium convulsiones priori morbo longè graviores. rarò igitur talia Bechica licet efficacissima sint, prescribuntur a medicis. excipiendi tamen vapores aquei et balsamici qui quandoque usurpantur, invaluit etiam per annos aliquot

usus ægros instabilis respondi una cum vacui, ut aër plenus hinc vaporibus qui e corpore et pulmonib; vaccarum exhalant. pervenire posset inter inspirandum ad ægrotantium pulmones, et sputationem promoveret. hoc autem remedium celebratum a D. pomé, jam ferè omninò negligitur. quia non solum inutile, sed insalubre etiam compertum fuerit.

in 2ª classe continentur medicamenta quæ per oris et ventriculi vias ad massam sanguineam deferuntur, atq; in pulmonib; vim bechicam exercent. si autem ex hac classe excipiantur medicamenta relaxantia de quib; anteà dictum est et quæ potius leniunt tussim quam expectorationem promovent. sola bechica ea erunt quæ leviter irritant fibras et incidunt humores; adeò ut nullum ferè sit medicamentum leviter irritans et incidens, cujus effectu expectorationem promoveatur.

itaq; herbæ aromaticæ, hedera terrestris, marrubium hissopus, apium, radices scillæ, helenii, ari, præparationes ~~salis~~ sulphuris, flores benzoini, mirrha et præcipuè kermes mineralis, inter efficacissima bechica locum habent.

indicantur bechica relaxantia quem-admodum vapores aquæ, quoties adest phlogosis. id est calor dolorq; in pectore cum febre et tensione fibrarum relaxatis quippè fibris humor bronchialis naturæ virib; facile ejicitur. si verò collabescant vires et crisi perficiendæ impar natura videatur, tum expectorantia fortiora ex ipsone et dosi præscribenda sunt, quæ virium defectui respondeat.

indicantur Bechica aromatica et incidentia &c 4o. aut 5o. die peripneumoniæ veræ, post venæ Sectiones Celebratur. Cum natura Crisim per Sputa * molitur et Sibi Suæ vires non Sufficiunt. indicantur etiam in asthmate humido et Catharris pulmonalib; Seu et peripneumonia hiberna quæ Senes potissimum et pituitosos hões tempore frigido adoritur.

præter medicamenta quæ vim Suam exercent alterando aut evacuando humores, alia adhuc numerantur quæ Specifica dicta Sunt, quia in Specie aliqua morbi Convenire Creduntur. et non indicationi generali Satisfaciunt. horum autem agendi modus nequaquam Cognitus est, ad hanc Classem pertinent.

1o. febrifuga quæ Sunt medicamenta febri Curandæ idonea. amara autem in genere, Sed potissimum Cortex peruvianus Seu Kinakina morbum hunc debellare existimantur. quidam auctores Crediderunt febres intermittentes Curari præcipue per amara quia humor febrilis Crassus et viscosus eorum ope inciditur et dissolvitur. alii quia Stomachi vires detritæ per febrem eorum medicamentorum ope redintegrantur, atq; adeò digestionibus apprimè restitutis febrem abigi. Sed D. Charthenser non majorem Kinakinæ virtutem tribuendam esse judicat quam aliis amaris, modo eorum efficacitas additis quibusd. astringentibus augeatur. utut est Consentiunt ferè omnes Corticem per. ad abigendas febres intermittentes.

~~* [illegible]~~

longè præstantiorem esse... 1°. quoties Stomachus et primæ viæ a Cacochiliâ benè expurgatæ st. 2°. quoties abdominis Secretoria visceris humoribus ad obstructionem producendam aptis non infarciuntur. 3°. tandem quandò ad Spasmos nulla observatur proclivitas id est nulla irritabilitas seu in pulsu seu in visceribus observatur. in his Casibus Cætera medicamenta amara ac ~~et~~ potissimum Cicorium silvestre, dens leonis et similia longè magis utilem effectum exerunt. Kinakina quidem in dictis Casibus ~~febris est~~ febriles paroxismos suffocat aut supprimit sed morbos febre graviores producit quales hydropem schirros.

2°. Antivenerea medicamenta nulla ferè alia sunt præter mercurii præparationes quæ omnes luem veneream sanare possunt, si prudenti manu adhibeantur. de mercurio jam dixerimus cum de salivantibus ageretur. verum autem mercurius non solum luem veneream sanat salivationem provitando, sed etiam sine salivatione. modus quo mercurius curam hanc absolvit omninò Cognitus non est. nulla in hypothesis, inter

plures quæ ad explicandos hujus medicamenti effectus excogitatæ st. probabilitatis etiam speciem videtur proferre. præparationes mercurii ad Chemicam pertinent et limites propositi non sinunt, varia luis veneræ stadia et indicationes evolvere.

7°. anthelmintica ea sunt quæ ad vermes necandos et expellendos usurpantur. etsi verò multæ sunt vermium species qui in cerebro, corde, hepate vasis sanguineis vesica &c nidulantur, tamen ars medica contra vermes solummodo qui in stomacho et intestinis hærent remedia utilia proponit. tres autem species vermium sedem hanc humani corporis occupant; lumbrici seu rotundi, cucurbitini seu tænia et ascarides qui propè anum in recto intestino commorantur. hi vermes a D. Linæo iidem esse dicuntur ac ii qui in humo terrestri et paludibus degunt. quinque autem medicamentorum genera ad eos enecandos solent usurpari.

primo olea omnia quorum efficacitas in eo videtur consistere quod tracheas occludant

quarum ope vermes aërem inspirandum trahunt. quilibet in vermis intra oleum statim moritur: et si mergatur tantummodo media pars vermis intra oleum hæc pars immersa statim motu et sensu alioq; vita orbatur.
hoc incommodum habent olea quod debeant magna copia potari, nempè ad uncias plures si excipiantur olea essentialia. tanta autem dosis stomachum gravat et nauseam parit aut vomitum. huic incommodo occurrit medicus ægris vinum generosum propinando post assumptum quo quidem prescribendo ratio successu sæpe non caret.

Secundo, acida quæcumq; ad gratam aciditatem propinata vermes quoque expellunt, sed minorem vim habent quam olea. infantibus succi limonum aut similia acida prescribuntur, quia vix possibile foret ad debitam dosim aliorum anthelminticorum hauriendam eos compellere

tertio, amara et potissimum quæ summo amarore donata et simul cathartica sunt.

itaq; absinthium, Semen Contra, aloë, Colocinthis vim maximam habent ad enecandos vermes. horum et acidorum agendi modus non innotes cit. Certum est experientia vermes vivere non posse in intestinis eorum, qui bilem summè habent amaram. infantes autem vermibus ~~ideo~~ magis obnoxii sunt quia bilem habent saporis ferè expertem et Chylus eorum semper ad acidam indolem vergit: unde deduci fit debilem omnino esse vim anthelminticam acidis.

Quartò. mercurii omnes praeparationes vermibus enecandis aptae sunt. neque earum agendi modus prorsus Cognoscitur.

Quinto tandem Corallina et pulvis ex vermibus exsiccatis ~~et alii pulveres~~ &c. vim quoque anthelminticam Creduntur habere. eorum autem actio si qua sit ea omnino innota est.

Indicantur anthelmintica quoties infantib, et quandoquè adultis dolores Colici fugaces observantur quibus somnus subitò arcetur;

vultus oris q; subita mutatio, pruritus narium, convulsiones insultus epilepsiam mentientes, faces grinea, halitus acrimoniam singularem referens, tandem consuetudo vermes ore vel ano ejiciendi.

Anthelmintica autem pro temperamento et viribus ægrotantis varia esse oportet. mercurii itaq; præparationes et amara cathartica fortioribus, cætera debilioribus permittuntur

4°. Carminantia ea dicuntur medicamenta quæ flatus et ructus discutiunt. flatuum theoria adeò q; carminantium actio nondum benè cognita sunt. attamen ab annis aliquot chimici aërem fixum maximâ copiâ alimentis contineri deprehenderunt. observatione pariter compertum est aërem hunc debili admodùm vinculo cum iisd. jungi, si putrefactionem imperfectam, imo et expediri prorsùs si absolutam experiantur. docuit etiam observatio motum satis levem sufficere ad expediendum hunc aërem qui putrefactioni

incipientis actione nondum quidem a faecibus chylosis separatus est, sed debiliori vinculo cum iis jungitur. Sic quandò agitatur limus fœtidus in paludibus stagnans, magna aeris copia erumpit. porrò omnes medici norunt eos hoēs flatibus esse obnoxios qui hypochondriaci vocantur et quorum intestina convulsivis agitantur motibus, aut eos qui bilem amurcosam, putridam nigram et pessimè olentem rejiciunt.

Ex his igitur carminantium theoria aliquatenus deduci pt. nempè constant partib; aromaticis tonicis quæ stomachum et intestina leviter irritando vim eorum sistalticam corroborant; undè flatus ex stomacho deturbantur atq; indè ad intestina gracilia, deindè ad crassa et tandem foràs successivo carminantium effectu protruduntur. D. vans Wieten explicationem hanc suis experimentis sustentavit. quippe in vivis animalib; dissectis vidit dum irritaret leviter intestina, spasmum fieri in loco irritato vel aliquandò in loco

vicino ubi vero deinde alio loco similem
irritatiunculam faceret, vidit priorem
spasmum Cessare et ipsi similem in
alio loco nasci, unde Concludit auctor C.
Credibile admodum esse omnia illa Carmi-
nantia remedia in officinis dicta simili
fere modo agere, id est Continua et Successiva
Contractione fibrarum ventriculi et intes-
tinorum urgere et premere Contenta atq;
adeo flatus expellere.

Ad hanc Carminantium Classem perti-
nent praecipue semina herbarum quae umbelli-
ferae dicuntur; qualia, anisi, foeniculi, apii,
angelicae imperatoriae, Cumini et eorum olea
essentialia, quae minima etiam dosi flatus
Copiosos eliminant. Caetera aromatica simili
fere efficatiâ gaudent.

Male ad Carminantium Classem
revocantur medicamenta quae flatuum evolutionem
impediunt. Etsi in efficatiâ saepe medentur
morbis flatulentis, flatus praepediendo quam
expediendo, tandem vox Carminantium sig-
nificat remedium quo flatus ejiciuntur.

itaque medicamenta acida et alia quæ fermentationi et putrefactioni adversantur, medicamenta diluentia quæ inflammatoriam intestinorum dispositionem emendant, antispasmodica quæ convulsiones intestinorum sedare apta sunt, sæpè maximæ sunt utilitatis et flatuum causas tollunt, sed non possunt appellari carminantia.

indicantur carminantia in colicis flatulentis in quib; nulla febris nullus calor observantur, sed quandò ut dictum est flatus dependent a putrefactione bilis, acida magis prosunt ~~ab~~ ac præcipuè spiritus nitri ad gratam aciditatem dilutus. Si calor et inflammatoria intestinorum dispositio flatibus ortum præbeant, venæ sectio et diluentia præscribenda sunt. Si autem borborigmi et nativa ægrotantis proclivitas ad convulsiones indicent morbum oriri a spasmis tunc antispasmodica anteponenda sunt.

8°. ~~[illegible]~~. Antispasmodica ea st medicamenta quæ spasmis seu convulsionib; medentur. Convulsio seu spasmus est invita et contranaturam

unius aut plurium musculorum Contractio.
Convulsivi motus seu spasmodici dicuntur Contractiones invitæ musculorum quæ Constantes non sunt et alternis vicibus ~~non~~ revertuntur.

ut intelligatur aliquatenus Causa spasmorum seu Convulsionum, scire juvat motum voluntarium et naturalem fieri in humano Corpore ope fibrarum muscularium quæ Contrahuntur; et has fibras Contrahi ope nervorum quæ ad musculos e cerebro seu medullâ spinali ~~...~~ deferuntur. Cum autem experientia docuerit nervos motui musculari excitando statim ineptos fieri si ligati fuerint, hinc plures medici deduxerunt fluidum quoddam fluere intra nervos cujus influxus cum per ligaturam prohibeatur jam ad musculos non pervenit, atq; ex hoc fluido intrà musculos delato Causam proximam Contractionis muscularis repetunt. etsi huic opinioni adversari videtur exilitas infinita nervorum, in quibus nulla Cavitas etiam ope microscopii observatur et rapiditas

citissima motus cujuslibet voluntarii, tamen
plerique medici supponunt fluidum nerveum
causam esse contractionis muscularis. itaque
causa convulsionum est secundam hanc
hypothesim irregularis et contra naturam et vo-
luntatis nutum influxus spirituum animalium
a nervis in fibras musculares, ut et est. parum refert
an illa hypothesis vera aut falsa sit nequaquam
enim inservit ad dirigendam actionem antispas-
modicorum.

Medicamenta antispasmodica ad plures classes
revocantur prout agunt somnum provocando
aut mederi creduntur convulsionibus antihistericis
aut antiepilepticis.

narcotica vocantur quae convulsiones
sistunt somnum advocando. opium seu succus
inspissatus capitum papaveris, solanum et herbae
hujus familiae sunt narcotica &. sed opium ferè
solum in medicinâ ad hunc usum adhibetur.
Sunt qui existiment liquidum nerveum a nar-
coticis inspissari adeò ut fluere non posse per
nervos sicque irregulari spirituum motui occurrere.

opinioni huic favere videntur observationes quibus constat cœcitatem aut surditatem accessisse, cum opium oculis aut auribus applicatum fuisset. utut est, usus opii in medicina maximus est.

indicatur quippe 1° in doloribus spasmodicis id est qui pendent a nervis. in doloribus capitis non eam prestat utilitatem. 2°. in insomniis opium soporem conciliat turbulentum quidem sed tamen aliquatenus reficientem. 3°. prodest in convulsionibus ac potissimum motibus convulsivis si causa in cerebro non lateat et sola nervorum læsio incusanda videatur.

Contraindicatur opium 1°. in morbis in quibus crisis aliqua vel fit vel proxima est nisi crisis fiat per sudores. opium in omnes secretiones supprimit exceptâ diaphoresi. 2° si dolor cruciadus aut convulsio comitem habeant gravem alicujus partis inflammationem, opium etiam contraindicatur; quippe dolorem inflammatorium dum suffocat, gangrœnam lethalem pro inflammatione accersit. 3°. in doloribus arthriticis opium et

Cætera narcotica non parum nocent: humor in morbificus sæpè pessimâ metthastasi e loco affecto ad viscera nobiliora defertur, ubi ~~multo~~ longè graviora Symptomata producit. 4°. Si Convulsiones pendeant a Causâ irritante ut a vermibus Stomachum et intestina perforantibus manifestum est Causam hanc prius tollendam esse secus ex opis nulli boni effectûs expectandi forent.

Antihysterica ea sunt quæ usurpantur Contra affectionem hystericam (galliè les vapeurs) mal de mere) De hac affectio est morbus Singularis generis Cujus præcipua Symptomata sunt Convulsiones musculorum laringis et pharingis, diaphragmatis, intestinorum et vasorum Sanguineorum. Spasmis harum partium alii plures quandoquè junguntur: Sed hi Sufficiunt ut morbi Character pateat. ægra propter Spasmodicam Contractionem musculorum laringis et pharingis tumorem quemdam ~~Suff~~ quasi Suffocativum in gutture apperitur et deglutire omnino non pt: propter Spasmodicam Contractionem diaphragmatis vinculo ligari se medio in abdomine queritur.

propter Spasmodicam Contractionem intestinorum cum
flatus Copiosos Sursum aut deorsum emittit aut
Si flatus nequeant erumpere in globum Coacti
et ex uno intestino in aliud vi Spasmorum pro-
pulsi mobilis Cujusd. molis Sensum in abdomine
imprimunt, quem olim medici et hodiè mulier-
culae repetunt a motu vago uteri intumescentis.
tandem Contractio Convulsiva vasorum Sangui-
neorum producit aut palpitationes Cordis
aut lypothymiam et asphyxiam, aut Secretionem
urinæ limpidissimæ Copiosam aut frigus intensum
et mortem præsentem quasi intentans.

Affectio hypochondriaca parum ab histericâ
differt, præcipua differentia est quod in hac
hypochondria idest ventriculus, lien, hepar,
potissimum afficiantur et mæror, tristitia, melan-
cholia Convulsiones Comitentur. Contrà in
affectione ~~histeri~~ hysterica Sæpe lætitia,
Sed Semper Summa animæ Sensibilitas Con-
vulsiones Comitetur.

Medici plures Cum morbum hunc artis
opprobrium esse animadverterent et frustra

E

usurpari remedia quæ majorem nacta erant
Celebritatem, Causam horumce morborum imò
et remedia facile judicaverunt nondum satis esse
Cognita et hanc hystericarum mulierum et
hypochondriacorum Sensibilitatem à tensione
nervorum oriundam esse Cum æstimarent,
balnea, Copiosos potus aquæ, jusculi gallinacei
Seri lactis et diætam relaxantem Commendaverunt.
D. pomme integrum de his remediis tractatum
edidit, nec Caruit Successu ejus methodus. atta-
-men fatendum est hystericam affectionem
et hypochondriacam Sæpè oriri a Causis
quib; Sola relaxantia non occurrunt. Sic
Chlorosis, Suppressio Catameniorum, infarcta
ovaria, retensio Seminis acris, acrimonia
fluoris albi, difficilis eruptio menstruorum,
uterum irritantia, vermes in Stomacho et
intestinis, humor atrabilarius in liene, hepate
retentus, Chylus putridum olens in Stomacho
totidem Sunt Causæ tum affectionis hystericæ
tum hypochondriacæ, quib; mederi non possunt
Sola balnea et relaxantia. itaq; quantum

fieri ut medicus Causam scrutari debet ut ea Cognita propriam medelam afferat.

Cæterum Causa morbi sæpè in obscuro latet nec remediis relaxantibus et balneis cedit tunc medicus ad generalia medicamenta recurrit. medicamenta magis Celebrata sunt aqua distillata florum aurantii, aqua distillata melissæ, spiritus volatilis Cornu Cervi, quæ intra paroxismum propinari solent Cum dosi aliquâ opii, extra paroxismum Commendantur, Castoreum oppoponax, sagapenum, mirrha, assa fætida sed hæc magis prosunt quando morbus oritur ab obstructionibus uteri et balnea prius usurpata sunt. Cæterum hic morbus sæpè omnibus remediis resistit.

antiepyleptica ea sunt medicamenta quæ epilepsiæ aut morbis Convulsivis ejusdem generis mederi Creduntur.

epilepsia vocatur abolitio sensuum subita Cum agitatione spasmodica variorum

musculorum.

tetanus vocatur rigiditas spasmodica tronci et ferè totius Corporis Cum respiratione saepius laboriosa.

Si Convulsio Corpus retrorsum flectat, dicitur Emprosthotonos, opistotonos. Caeterum epileptia inter morbos Convulsivos frequentissima est et ad eam sanandam medici nil non tentaverunt. observaverunt 1°. epileptiam produci posse a duabus Causis, quarum una intra Cerebrum, altera haerebat extra Cerebrum. Sic observaverunt irritationem nervorum quamlibet, si foret violenta epilepsiae producendae parem esse. vermes intestina perforantes, humor acris uterum stimulans vulnera nervos afficientia febrilis humoris decubitus &c totidem sunt Causae quae epilepsiam accercere possunt et Cum Causa illa extra Cerebrum haereant epilepsia vocatur symptomatica et facilè Curatur ubi remedia hisce morbis propria prudenter adhibita sunt.

At verò pariter observaverunt medici aliam esse epilepsiae Causam quae Cum in Cerebro sedem suam habeat, unde tolli non potest morbum hunc

pertinacissimam efficit. epileptia hæc vocatur idiopathica et facile a Simpthomatica distinguitur quia nempe pertinaciter et statis temporibus per totum vitæ Cursum ~~recrudescit~~ revenit et quia post paroxismum epilepticum doloris profundi sensus in incephalo remanet.

Docuit autem Anatome horum ce epilepticorum, Causam hujus morbi variam omnino fuisse. etenim aperto eorum post mortem Cerebro inventæ sunt dilatationes anevrismaticæ in arteriis, varicosa in Sinubus, vasa lymphatica summe dilatata et hydatides, tubercula juxta sinus Cerebri dura, globosa; (Coupes de différentes natures) attheromata, steatomata, meliceridæ et varii nodi in meningibus, polyposæ Concretiones in Sinubus; exostoses in interiori Cranii tablato; Seri Collectio in ventriculis Cerebri, Suppuratio in incephalo latens, vermes et ossicula et alia quæ apud Boerrhavium aphorismo 1075 videre est.

porro quis medicus Causas hasce ~~et~~ assequi, aut quis etiam iis Causis Cognitis proprium medicam afferre pt? medicamenta igitur quæ vocantur antiepileptica raro morbum hunc sanare obser

-rantur etsi quandoque utilia fuerint forte quando morbus pendebat a sanguine spissiori simul et atonia quorumd. vasorum cerebri.

ut ut est antiepileptica magis celebrata et radix valerianae sylvestris, radix paeoniae, flores gallii, primulae veris, lilii convallium, tiliae, album viscum, ungula alcis, la corne du pied d'élan aqua distillata cerasorum nigrorum, pulvis de guttetta. Laudatur prae caeteris oleum animale Dippelii, cujus tamen remedii utilitas non major est quam animorum et cujus pretium maximum est.

Observandum est Cl. viros Boerrhave et Vanswieten adeo parum ad hibuisse fidei hisce medicamentis ut ea recensere non dignarentur.

68 Antiscorbutica ea sunt medicamenta quae scorbuto medentur. hae autem varia esse debent pro varia morbi indole et gravitate simptomatum. praecipua simptomata satis indicant scorbutum definiri posse... cachecticum corporis habitum cum crurum debilitate fatigationis sensu, fatore oris, gengivarum tumore inflammatorio facile ad putredinem vergente, laxitate dentium et maculis nigris in diversis corporis partibus.

Causa proxima est singularis degeneratio

Sanguinis Cujus pars Serosa sit, pars rubra
tenuior et praeter modum dissoluta. Si Causa
remota inquirantur principium Crassitiei
deducendum videtur ex variis obstructionibus
ratio autem Cur pars rubra nimis dissoluta
Sit repeti debet ex eo quod vitiatis Secretionibus
varia recrementa et excrementa massam
Sanguineam infecerint et Corruptionis putre-
dinis q; non mediocrem labem Communicave-
-rent.

Ex his itaquè apparet aliam esse indicatio-
nem Si Crassities Sola incusanda Sit; aliam
Si putredo magna Sanguinis rubram partem
dissolverit. morbus incipiens, pigritia magna
torpor insolitus, fatigatio, ambulandi difficultas
primum Statum denotant Cui Curando Satis-
faciunt aperientia acria et incidentia.

Faetor oris, putredo gengivarum maculae
nigrae, haemorrhagiae ad minimam Causam
revertentes dolores acuti, urinae odor gravissimus
alterum Statum denotant Cui Satisfaciunt
praecipuè medicamenta antiputrida ac potis-
-simum acida remedia etiam quae acrimoniae

adversantur Cum fructu usurpari possunt.

At verò Causæ illæ Scorbuti etsi videntur prorsùs Contrariæ tamen Sæpè in eodem ægrotante observantur: atq; adeò Contradictoriæ veluti indicationes adimplendæ occurrunt. etenim incidentia et acria quæ medentur nimiæ Crassitiei partis serosæ rubram partem sanguinis magis ac magis dissolvunt. et Contra quæ firmitatem majorem huic parti rubræ Conciliare possunt, nimiam augent Spissitudinem Serosæ partis. in quibusd. autem herbis, Succos natura infudit qui Specifica virtute donati in utroq; Casu videntur prodesse.

incidentia et acria quæ peculiariter vitio Crassitiei Corrigendo ~~apta~~ apta observantur, Sunt aperientia dequib; Suprà diximus; nempe eo tendere debet medicus in hoc morbo ut vasorum obstructiones reserentur et restituantur Secretiones. herbæ amaræ, dens leonis, Cichorium Sylvestre, radix aunée helenii, cappa, absinthium fumaria, menianthes, maximâ Cum utilitate adhibentur. in primo Casu. quandoquè etiam

ad acriora recurrendum est si obstructiones graviores fuerint. itaq; Sedum acre minus, radices ari, Scilla, Sal tartari fixum et Similia in hoc morbi Stadio Summopere prosunt.

Si autem Symptomata putredinem potius quam Spissitudinem indicent, acida vegetalia potissimum indicantur jusscula ex acetosa, acetosella; Succi Limonum, aurantiorum Citreorum eo majorem afferunt utilitatem quo Saporem magis acidum possident. Serum Lactis acidum, lac ebutiratum, acetum, Cremor tartari etiam cum fructu in his Casibus usurpantur. interea æger alimentis vegetabilibus, quantum fieri pt nutriri debet. fructus ~~dulcibus~~ horei acidi, grossulario, Cerasi per æstatem. per hyemem vero gelatina ribesiorum Cerasiorum, Cidoniorum pomorum; mala acida Cocta Cum Saccharo, Cibum Suppeditant Carnibus longè anteponendum. Sic etiam acida mineralia ac præcipuè acidum marinum Sufficienti Copiâ aqua dilutum exhibent gargorisma putredini gengivarum Corrigendo Summe idoneum. Cerevisia pro

potu optima est.

Si Symptomata putredinis cum Symptomatis nimiæ Crassitiei Concurrant, tunc alternis vicibus remedia varia prescribenda sunt interim prosunt fere in omnibus Casibus ea quæ vocantur Specifica et ex Classe herbarum flore Cruciformi desumuntur. Crambe, thlaspi, nasturtium, Cochlearia Lepidium, Brasica, Sisimbrium, eruca, Sinapi erysimum, rapa, raphanus, raphanus rusticanus quocumq; modo exhibita fere semper bonos effectus eperunt. Cæterum ratio habenda est Causarum, quæ Scorbuto prebuerunt originem.
Sic nautæ qui per longas navigationes alimentis Salitis Semiputridis usi Scorbutum Contraxere Curantur ope alimentorum dulcium recentium dulcium vegetabilium. quibus aër frigidus regio humida Scorbuti Causa fuit prodest mutatio loci aër Siccus et Calidus. qui in morbum inciderunt propter vitam nimis Sedentariam exercitiis indulgere debent.

7° antiseptica in genere dicuntur medicamenta

qua aut putrefactionem arcere aut inceptam
retardare et Delere aut provectam demum
valent Corrigere. Sic antiseptica dicuntur medica-
-menta ea quibus utuntur aegyptii ad Condienda
Cadavera ne putredinem Contrahant. nos verò
antiseptica Consideramus Solùm modò quatènus
putredinem nascentem aut natam in humano
Corpore Curare possunt. triplex autem ~~est~~ Species
putredinis in humano Corpore observatur altera
frequentior qua gangraena aut Sphacelus, est
mors unius partis. alia Species pendent a putre-
factione humorum, qua si prompta sit Solet
febrem putridam aut diarrheam dysenteriam
ne putridam excitare. Si lenta sit Scorbutum
advocat. varia autem antiseptica in variis Ca-
-sibus usurpantur.

In gangraena plures st gradus pluraq;
remedia. Si pars nondum perfectè mortua sit
adest adhuc aliquis Calor aliqua Sensibilitas
et tunc putrefactio ferè nulla est atq; adeò
parùm prosunt antiseptica. Sed quandò Calor

lividus, griseus, nigricans, fetor Cadaverosus
Cum frigore et Sensûs abolitione Concurrunt,
tum antiseptica maximè necessaria sunt ut præca-
veantur progressus morbi et Celere Contagium
quo afficerentur vicinæ partes. itaq; Sublatis
Causis quibus gangrena fovetur ut et tumor
infarctus partis usurpari possunt Cum fructu
Sequentia antiseptica

Acida qualia sunt ⊖ ⦶ ⊖, acetum, Salia
neutra ac præcipuè Sal ammoniacum. resina,
balsama, myrrha, aloë, Camphora, Styrax.
Spiritus vini et aquavitæ tandem Salia Caustica
ex acidis mineralibus Cum metallicis Substantiis
ac potissimum Solutio mercurii in acido nitroso
aqua phagedenica quæ Sublimatum Corrosivum
per Calcem aliquatenus emendatum Continet.
laudatur etiam Kinakina [très fort] exportè partibus gan-
grænosis applicatus.

in febribus putridis diarrhea putrida aut
dysenteria ejusd. generis acida præcipuè usur-
-pantur; quia nempè febrem imminuunt

Simul ad adversandam putrefactionem internè etiam kinakina prescribitur cum fructu modo convulsiva fibrarum dispositio seu ut vocant erhetismus non prohibeat tunc sapius cum acidis moritatur.

Aut ut sit plura occurrunt in hisce morbis symptomata quæ a putrefactione prorsus diversa sunt et propriam exigunt medelam. Sufficiant hæc ad exhibendas indicationes quæ in morbis præcipuè ad implendæ occurrunt itaque sit.

§ 7us

De Simplicibus medicamentis

Cum per temporis augustias non liceat cujuslibet medicamenti virtutes historiam et originem enumerare, de classibus solum generalia quædam premittere animus est, cathalogum dein adjiciam medicamentorum quæ ad classem præfatam pertinebunt. multa quidem ex hisce medicamentis inutilia sunt sed adhuc aliquas compositiones ingrediantur, et codex parisinus ea resensuerit

non deceret ea protermittere.

Classis 1a
De aquâ

Aqua sane est remedium maximae utilitatis, quo humores crassiores diluuntur, fibrae nimium tensae relaxantur, sales massam sanguinis nimia dosi infrcientes dissolvuntur et per urinae aut sudoris vias eliminantur. Ceteras qualitates apud Hoffmannum Cartheuserum, videre est. laudatur aqua pluvialis ut pote magis pura dein fluviatilis. in nostrâ regione fontana et putealis satis bonae sunt. recensentur etiam in Codice parisino ros et aquae minerales. si autem vere aliqua virtus medica accedat certe aliis principiis quam aqueo tribuenda est. nemo autem ignorat aquas minerales variis qualitatibus donari pro varia natura mineralium quibus fotae sunt.

Classis 2a
de terris

terrarum omnes species in forum medicum a medicis introductae sunt.

1°. in in variis Compositionibus adhuc usurpantur Lapides vitrescentes, quorum Certe nulla omnino est vis medica. hoc satis arguitur per experientiam simul et rationem tantam in est Gemmae lapidum durities, tam firma est et solida natura ut ope ferri in pulverem Comminui vix possint et omnibus solventibus immersi nullam alterationem subeant. ad hanc Classem pertinent....

Lapis lasuli.
armenius lapis; molochytes
hybernicus lapis.
Cornalina sive Corneolus
Crystallus montana
hyacinthus lapis. orient. nostras et mont.
granatus lapis
Smaragdus lapis. (emeraude
topazius lapis (la topaze
sapphyrus lapis (le saphir
rubinus lapis. (rubis

2°. terra argillosa ad usus quoque medicos

applicatæ sunt at non feliciori successu. quædam tamen ex iis laudatæ sunt a D. wanswieten qui astringendi virtutem in bolo armena non mediocrem in-esse asperuit. sed virtus astringens certe debetur vitriolo aut aluminii quæ non raro in terris argillosis continentur. ad classem memoratam pertinent. . .

Argilla
bolus (rubra nostra, ~~[illegible]~~ armena, seu orienta.
Cimolia
melitea terra
terra lemnia
lateres (les briques
pumex (la pierre ponce

3° terra calcaria seu

absorbentes quæ acidis facile solvuntur vim non mediocrem habent ad corrigendam acrimoniam acidam qua frequenter laborant infantes pueri, puellæ chlorotica, hypochondriaci. Dpringle observavit etiam terras hasce mixtas cum substantiis ad fermentationem putridam idoneis, earum putrefactioni accelerandæ, maxime aptas esse.

F

itaq; non sine ratione Credimus eas terras absorbentes, ideò puellas Chloroticas, quæ acidis laborant in earum Corporibus motum intestinum fermentationis juvant.

Notandum est alvum quandoquè laxari ab his ce terreis, ratio est, quod acida in ventriculo et intestinis Contenta Cum his ce terreis ~~ja~~ uniuntur et efformant Substantiam Salinam irritantem et Catharticam. hoc præcipuè verum est de magnesia. ~~terra~~ absorbentes magis Celebratæ sunt. ~~mas~~ -

magnesia quæ videtur esse terra peculiaris generis.
Oculi Cancrorum.
Corallium.
Corallina.
testæ ostrearum,
putamina ovorum.
os Sepiæ.
lapides percharum &c &c et aliorum piscium.
Conchæ omnes tum marinæ tum fluviatiles.
margaritæ.
minus hodiè usitatæ sunt terræ sequentes.
osteocolla lapis.
marga.

agaricus mineralis qui etiam vocatur medulla
Saxi et lac lunæ.
Lapis judaïcus.
lapis lyncius seu belemnites.
Creta.

nullam omnino vim medicam habent
terræ absorbentes gelatinosis succis imbutæ, nisi
forte quasd. gelatinæ partes suppeditent nutrientes
et demulcentes. ad hanc classem pertinent....
ungula alcis.
Cranium humanum.
ebur.
os de corde cervi.
bezoar orientale.

terræ suprà memoratæ diversas omnino vir
tutes obtinent si magnam violentiam ignis exper-
tæ fuerint. mutantur quippè in calcem aut saltem
plurimæ ex iis. porro calx alcalium fixorum
multas habet proprietates acrimoniam deurentem
vim antiacidam &c ead. scrophulis artritidi eodem
modo offert auxilium ac afferunt alcalia.

Classis 3a
De acidis.

Acida medicamenta ea sunt quæ sapore proprio

Satis noto se Commendant. Charta Carulea aut Syrupo violaceo Colorem rubrum impertiuntur effervescunt Cum Salibus alcalinis terris absorbentibus &c et Sales neutros Cum iis generant. in humano Corpore motum putrefactionis moran tur atq; intra debitos limites illum Coercent si nimius sit. Caterum acida non Consintrata sed sufficienti Copiâ aquæ dilui debent, ut sapor leniter acidus sentiatur quemadmodum in aurantiis et fructibus acidis se manifestat; ~~Sapo~~ Secus Concretionem humorum et dissolutionem solidarum partium producerent. ad Classem acidorum pertinent tria acida mineralia scilicet.

Acidum vitriolicum.
acidum nitrosum.
acidum marinum.
Acida quæ per fermentationem producuntur sunt. . . . .
Cremor tartari.
acetum.
Serum lactis acidum aut serum lactis ebutirsati.
ad eand. Classem pertinent acida vegetalia qualia sunt succi . . .
aurantiorum.
Citreorum.

limonum.
cerasorum,
grossularia.
berberis.
tamarindorum.
acetosa.
acetosella (alleluia
agresta seu omphastium le verjus. &c

Classis 4ª

De

Salibus alkalinis tum fixis tum volatilibus.

Salia alcalia proprietates habent proprietatibus acidorum contrarias. saporem habent acrem et quasi putridum. syrupo violaceo viridem colorem conciliant et chartam per acida in colorem rubrum mutatam caeruleo ut prius erat colore tingunt. id est destruunt effectum acidorum. cum acidis effervescunt et junguntur et salibus neutris originem probent, id est salia quae ex alcalibus et acidis emergunt neq; acida neq; alcalina sunt. dividuntur in alcalia fixa et alcalia volatilia.

Alcalia fixa rursum dividuntur in alcali fixum vegetale et alcali fixum minerale. prius sic dicitur quia ex cineribus plantarum terrestrium, hic

verò extrahitur ex Cineribus plantarum quæ marino in littore Crescere amant adeoq; Sal marinum seu minerale Continent. Hæc alcalium origo e Cineribus fecit ut vocarentur sæpè Salia Lixiviosa, quià nempè Cineres quibus Lintea detergenda in lixiviis adhibentur virtutes suas mutuantur a Salibus quibus fæti sunt.

Virtutes alcalium variæ sunt pro vario Concentrationis gradu. Si nempè maximè Concentrata sint tum partes solidas Corporis facilè destruunt et escharam gangrænosam in Cute brevi efformant. Hinc eorum usus ad Cauteria et fonticulos.

Si verò sufficienti Copiâ aquæ diluantur et propinentur ægris tum apta sunt absorbendis acidis si quæ in Stomacho et intestinis hæreant, viscosas et mucosas sordes attenuant, bilem inertem acuunt et Corrigunt; Crassos humores resolvunt atq; adeò inter efficacissima aperientia numerari debent. Caustica mineralia quæ ex acido et substantia metallica Coalescunt statim vim suam amittunt ope alcalium; adeòq; venenosa qualitate spoliantur. in apoplexia pituitosa non mediocris etiam est virtus alcalium. Hæc tamen non sine Cautione præscribi debent quippè nimiam humorum dissolutionem intempestivè adhibita Cestè producerint.

Eadem est ferè alcali veg. et mi. efficatia tamen vegetabile paulò validius existimatur.

alcalia volatilia eosd. effectus sed fortius adhuc exerunt. præterea per experientiam plures horum salium virtutes cognitæ sunt, quarum actionem explanare difficillimum foret vipera veneno potentissimo armata est cujus alcalia volatilia malignitatem omnino destruunt. plures adhuc in ~~diar...~~ journal de medecine medicis alcalium volatilium virtutes ad rabiem aliosq; morbos sanandos. sed hæc non satis certâ observatione conservantur.

Classis 5a.

De salibus neutris

Salia neutra ea sunt quæ ex acido quolibet juncto cum alcali quocumque aut cum terris absorbentibus aut substantiis metallicis coalescunt. plures itaq; sunt salium neutrorum differentiæ

Acida maritata cum alcali fixo vegetale aut minerali exhibent salia neutra quæ parvâ dosi aperientia sunt majori evadunt cathartica. talia sunt . . .

tartarum vitriolatum
sal globeri
nitrum
sal febrifugum sylvii
sal commune seu marinum.

terra foliata tartari.
Sal vegetale
Sal seignettianum
Acida maritata Cum alcali volatili originem
prebent Salibus quæ ammoniacalia vocantur.
Horum vis incidens et irritans vires Cæterorum
Salium Superat. duo tantum Salia hujus generis
ad usus medicos insumuntur . . . .
Sal ammoniacum vulgare ex acido marino
et aqua dicta mindereri ex aceto Cum alcali vola
tili Coalescentia.
Acida maritata Cum terris absorbentibus et
Substantiis metallicis diversas proprietates habent
pro varia Specie acidi aut terræ aut Substantiæ
metallicæ, itaq; Seorsim hæc Salia examinanda
Sunt.
⊕ junctum Cum terra absorbente peculiari
quam D. Lewis magnesiam esse judicat exhibet
Sal epsomiense Cujus virtus est leniter Cathartica
⊕ x Cum terra argillosa exhibet Sal alumen
dictum Cujus virtus est Summe astringens. parva
dosi in hemorrhagiis uterinis raro in hemoptysi
si proscribitur.
⊕+ Cum terra Calcaria vulgari exhibet
Selenitidem Seu gypsum Cujus virtutes deleteria

sunt; quamvis D. pott plurium medicorum authoritatem adduxerit ad stabiliendas ejus virtutes medicas. pravo itaq; Concilio in Codice parisino numeratur.

♁ + Cum cupro originem prebet vitriolo Ceruleo quod internè venenum, externè summè astringens est ad lapidis divini preparationem usurpatur.

♁ + Cum ferro originem prebet vitriolo viridi quod externè optimum est astringens, et internè minima scilicet dosi vasorum tonum auget et obstructiones reserat. quædam aquæ minerales vim suam medicam a vitriolo mutuantur.

♁ + Cum mercurio ad justam dosim speciem salis efformat, quæ cognoscitur sub turpethi mineralis nomine. olim ad curandam luem veneream commendatum est, hodiè varioris est usus.

♁ + Cum zinco exhibet vitriolum album ~~conspersos~~ astringens est adq; confectionem emplastri diapalmæ insumitur

Acidum nitrosum et marinum jungi possunt cum terris et originem prebent salibus quæ non virtute carent. doct. quippè viri observaverunt aquas minerales pleraque magnam suarum

virium partem his Salibus debere. nequaquam tamen proscribuntur a medicis. Species terræ quæ Cum acido ~~vitriolico~~ nitroso juncta in ruderibus aluftras occurrit, Si ope alcalini Salis ab acido Separetur magnesiam Suppeditat; de qua Superius locuti Sumus.

⦶+ Cum argento exhibet Crystallos lunæ aut lapidem infernalem quo chyrurgi utuntur ad erodendas Carnes fungosas.

⦶+ Cum mercurio ad Certam dosim exhibet Sal Cognitum Sub nomine precipitati rubri Causticum est. eo utuntur medici ad Carnes fungosas in venereis ulceribus nimium luxuriantes erodendas

⊖+ Cum ♂° exhibet Sal Summè aperiens Corroborans et Stimulans. Sal ✱ et ♂ probè mixta distillantur; ferrum jungitur Cum ⊖+°. quod in Sale ✱ Continetur et ⊖^ dissipatur. hoc Salis Species Cognoscitur Sub nomine florum martialium, atq; inter remedia optima aperientia locum habet

⊖+ Cum mercurio originem præbet Salibus quorum diversæ Sunt proprietates pro varia proõne ⊖+i. Si tanta Sit quanta esse pt dosis ⊖+i Cum ☿+, Sal generatum Cognoscitur Sub nomine Sublimati Corrosivi. Si Contra

tanta sit quanta esse jst mercurii doris Cum minimâ ⊖i proportione, sal generatur Cognitum sub nomine ☿ii dulcis aut aquila alba. Sublimatum Corrosivum ad unum etiam aut duo grana potentissimum est venenum. Si tamen maximâ aquæ aut spiritus vini Copiâ, eadem quantitas soluta fuerit, tum impunè poterit prescribi. Solutionis hujus Cochleare unum in ptisana dilenienti dilutum et optimum remedium optinet Contra morbos venereos, si fides adhibeatur Dis. vanswieten et gardane. Solutio ead. morbos Cutaneos satis feliciter sanat modo remedia interna prudenter adhibeantur simul ad Corrigendum sanguinis vitium. mercurius dulcis seu aquila alba ad sex, octo aut duodecim etiam grana jst prescribi. Salis hujus internè adhibiti ead. ferè sunt Commoda et incommoda quæ in unctionib; mercurialibus observantur.

♁ ⊖+ Cum ♁ Constituit speciem salis quæ quum habeat Colorem — et friabilitatem butiri vocatur butirum antimonii. Summè Caustiium est. Salinosas ulcerum Carnes absumit et in gangrenâ partes mortuas quasi Comburit. Si quantitas acidi marini in butiro antimonii redundans auferatur, superest sal parum

Solubile Cui nomen est pulvis algarotti. interne ad vomitum excitandum in Casibus desperatis olim adhibebatur. hodie vero rarissimi est usus ob summam acrimoniam.

🜋+ Cum ♄o format Saccharum seu Sal Saturni: Cui sane sapor est saccharatus sed qualitas venenosa. interne tamen et minima dosi laudatum est aquibusd ad sistendum gonorrheo fluxum, postquam virus venereum per remedia propria emendatum est. externe presentissimum est remedium ad erysipelatos aliosque cutaneos tumores reprimendos. sed prius morbosa sanguinis indoles debuit emendari

🜋+ Cum ☿o constituit speciem salis parum solubilis; Cui Dus. keisser maximam conciliavit Commendationem. pilulas ex eo sale confectas ad Curationem morborum venereorum Celebrando. experientia tamen docuit morbum venereum non Curari felicius ope Dragematum keisserianorum, quam per inunctiones mercuriales.

[symbol]+ Cum ♂o et originem prebet salis Cui varia st nomina prout in massam Concrescit.

aut liquoris ve Consistentiam habet. prior tartarum martiatum vocatur a quo non multum differunt globuli martiales. altera tinctura martis dicitur. Consentiunt omnes medici nullum esse remedium efficatius ad restituendum tonum vasorum, adeoq; ad reserandas obstructiones quoties a debiliori vasorum tono dependent.

♀ + etiam Cum ♁ Cum ♀i partem amisit. hæc Combinatio Constituit tartarum Stibiatum, Cujus remedii Sanè maxima est utilitas ad vomitum excitandum. ad grano uno ad quatuor aut quinque prescribitur eo felicius quod nulla Supersit irritatio post ejus effectum.

Ad Classem Salium pertinent Sal Sedativum et Borax. prioris Salis natura parum innotescit. in medicinâ usurpatur ad reprimendam Sanguinis effervescentiam: Sed nullo ferè Cum Successu. Borax Constat ex Sale Sedativo et alcali minerali Simul unitis. olim insumebatur ad partum juvandum, lochia, menstrua pellenda. hodiè verò infrequentis est usûs.

plura adhuc Salia Sunt Sed quæ in medicina locum non habent.

Classis 6a.

De mineralibus et metallicis.

Sulphur optimum est remedium ad sanandam Scabiem et ad morbos Cutaneos, internè et externè Cum fructu adhibetur maximam quoque opem affert in asthmate humido. Sulphur nativum nonquam prescribitur ad usus medicos et merito quidem: etenim neque purum neque satis divisum est. Sed multæ hujus preparationes frequentissimi usus sunt. nempè flores Sulphuris quæ ingrediuntur tabellas Sulphuris et pilulas balsamicas mortoni.

Aurum olim non parum a Chymicis Celebratum est, tanquam prestantissimum medicamentum adeò q; plures venditatæ sunt hujus preparationes ac potissimum aurum potabile. preterea folia ori insumuntur ad Confectionem de hyacintho et Confectionem alkermes. Sed nulla Certè est hujus metalli virtus in medicina.

Argentum, Chymicis luna, pariter magnas virtutes medicas habere Creditum est. folia hujus ingrediuntur ~~in~~ Confectionem de hyacintho, Sed nullam huic efficaciam largiuntur.

Æs seu Cuprum (Chimicis venus) internè venenum est, externè satis efficax est remedium

ad detergenda ulcera ~~Salior~~ Saniora: ideoque ærugo gallicè (verddegris) ingreditur unguentum ægypsiacum, emplastrum divinum, Collyrium lancfranci, balsamum viride metensium: quæ totidem sunt remedia usitata et detergendis ulceribus apposita.

· Ferrum a Chimicis et medicis mars appellatur. optimum est remedium tonicum ut suprà diximus, in Chlorosi, hydrope, obstructionibus ab atoniâ oriundis optimos effectus edit. maxima hujus virtus medica infinitas hujus metalli præparandi methodos suscitavit. limatura ferri levigata, Croci martis diversæ speciei, æthiops martialis, pulvis chalibeæ, pilulæ Chalibeatæ, tabellæ de chalibe varias inter præparationes magis Celebrantur et quotidiè usurpantur Cum successu. D. wanswieten et alii præcipuè laudant tincturam martis de quâ superiùs locuti sumus.

Magnes est quodam minera ferri Cui vires magnæ ab auctorib; olim Concessæ fuerunt, quia nempè ferrum trahit, Crediderunt Sagittas ferreas trahi posse ex ulceribus, si applicaretur emplastrum ex magnete in pulverem tenuissimum redacto Conflatum. Sed pulvis magnetis ferrum non attrahit, atq; adeò prorsus inutile est,

magnetem insumere ad emplastrum divinum et alia Conficienda.

Chalcitis est etiam Species quadam minera ferruginea quam in theriacâ Conficiendâ insumunt Sed Chalcitis theriacæ virtutem addit omninò nullam.

Colcothar Seu Chalcitis factitia est Species Croci martialis, in quo partes quadam acidi vitriolici adhuc retinentur. non mediocrem inde vim astringentem nancispitur. ingreditur lapidem medicamentosum implastrum magneticum et iis qualitatem astringentem Conciliat

Ochra est frequentissima Species mineræ ferruginea. Consentiunt omnes nullam vim medicam ipsi inesse. molo itaq; Concilio in Codice parysino recensetur.

Hœmatites lapis est quoque Species mineræ ferruginea non majorem virtutem habet. quidam tamen auctores astringentem esse arbitrantur. ingreditur pilulas astringentes, emplastrum Stypticum, flores Salis ammoniaci hœmatiticos.

Stannum Chymicis jupiter metallum est omninò ad usus medicos inutile. tamen ingreditur Compositionem dictam .... antihecticum poterii: quod remedium Certe febrem hecticam

non sanat meritò, a medicis negligitur.

plumbum Chimicis saturnus magni est usus in medicinâ. laminæ plumbeæ perineo applicatæ priapismum curare creduntur. Calces plumbi exsiccantes sunt; ideòq; in emplastris usurpantur ad Cicatricem ulcerum promovendam. in oleo eodem Calces solvuntur et firmitatem ut vocant emplasticam oleo conciliant. major indè eorum utilitas. internè Calces plumbi venenosæ st. ut de Sacharo Saturni diximus. nimia est quantitas compositionum in quibus insumuntur, ut numerari debeant. Cerussa, minium, litharginus sunt variæ Calces plumbi quæ virib; omninò non differunt.

Argentum vivum Chimicis mercurius metallum est tribus potissimum qualitatibus Cognitum. quippe pediculos vermes enecat; morbos Cutaneos Corrigit et sæpius sanat; tandem Certissimum est luis venereæ remedium, si dosi et tempore Convenientibus usurpetur. præter salinas præparationes de quib; diximus plures aliæ Celebratæ sunt; quas inter Cinnabaris et æthiops mineralis virtutem nullam habent. unguentum neapolitanum

majorem habet commendationis antiquitatem et adhuc inter praestantiora remedia locum haberet nisi in unctiones mille stiparentur incommodis. unguentum griseum mercuriale ad scabiem sanandam frequenter usurpatur et emplastrum de vigo ad resolvendos tumores lymphaticos ac potissimum venereos.

Antimonium minerale est substantia quae partem semi metallicam continet. hae vocatur regulus antimonii. substantia hae semi-metallica singularis prorsus est indolis; quippe prout phlogisto omnis donata est, aut prorsus orbata aut mediam circiter phlogisti partem amisit diversas omnino habet qualitates. itaq;....

Regulus antimonii parum virtutis habet et leniter est catharticus.

Hepar antimonii partem aliquam sui phlogisti amisit et ead. proportione vim emeticam participat.

Vitrum antimonii seratum majori quantitate phlogistici orbatum est et magis est etiam emeticum.

Kermes minerale ob eand. causam magis emeticum est quam vitrum seratum. ratione sulphuris quod cum eo sociatum est inter praestantiora bechica

recensetur, modò parvâ dosi ad granum semissem et repetitis vicibus in die prescribatur, secus ad grana tria aut quatuor vomitum excitaret.

Calx grisea et vitrum antimonii tantam phlogisti copiam amiserunt quanta requiritur ~~pulvis ea~~ ut vis emetica in summo gradu exerceatur. itaq; utuntur Chimici calce griseâ aut vitro antimonii ad preparandum tartarum stibiatum.

Antimonium diaphoreticum et Bezoar minerale sunt preparationes antimonii omni orbatae phlogisto; itaque jam nullam habent vim emeticam et plerig; Chimici consentiunt vim quoque nullam medicam iis inesse.

Antimonium crudum plures ingreditur compositiones. at verò nullam iis qualitatem communicat. nisi forte alcali fixum ad solutionem sulphuris quod cum regulo antimonii ~~jam~~ sociatum est, peragendam addatur. tum quaedam generatur species kermes mineralis quae compositioni inopinas vires largitur. talis est compositio dicta decoctum venereum Lapany

Zinchum semi metallum est cujus variae calces vim habent exsiccantem, atq; adeò usurpantur in unguentis, emplastris, ad ulcerum cicatricem promovendam. Calaminaris ~~est~~ lapis est minera-

quæ Zincum Suppeditat, ex Siccaus est eod. modo.
pompholix, Spodium, tuthia, totidem Sunt
pulveres e Zinco Calcinato et plurimum oriundo.
quippe in furnis ubi materiæ minerales Cum
Zinco unitæ funduntur, flores Sublimantur
varii Coloris qui potissimum Constant e Zinco.

varietas Coloris horumce florum
pendet a Substantiis quibusd. mineralis
admixtus.

Bismuthum est Semi metallum Cujus Calx
Candidissima est et fuco fard preparando inservit.

arcenicum est Calx Substantiæ Semi metal
licæ. inter presentissima venena merito numeratur
tamen quando Cum Sulphure rite mixtum est
tum venenosam qualitatem non exercet et ~~Cibus~~
impune Canibus vorandum Conceditur. hæc
Sulphuris et arcenici Combinatio auri pigmentum
vocatur. ingreditur duas Compositiones... —
Collirium lancfranci et emplastrum magne-
ticum. prior Compositio Satis usitata est ad
Corrodendas Carnes Saniosas ulcerum quæ in ore
venereorum frequenter generantur

Classis 7a

De balsamicis et aromaticis.

Sapor aromaticus ~~ab~~ balzamico differens est, nempe ex acri et balzamico compositus videtur. plantae autem tum balsamicae tum aromaticae, flagrante odore pollent, et ambientem aerem effluviis odoriferis imbuunt. principium odoris participare phlogisti naturam probant satis inflammabilitas vaporum qui ex fraxinellâ dimanant; stupor quem illi halitus excitant, non diversus a stupore quem producunt carbonis accensi aut hepatis sulphurei halitus; calor quem in humano corpore excitant; indoles tandem phlogistica oleorum essentialium quae semper principium illud volatile secum deferunt. Spiritus rectoris nomine principium illud designaverunt chymici. nequaquam tamen credendum est illud simplex esse variae quippe sunt proprietates spirituum rectorum qui ex variis herbis eliciuntur. phlogistonque non eod. modo in omnibus maritatum est cum aliis principiis.

praeter spiritus rectores olea essentialia occurrunt etiam in balsamicis et aromaticis.

Horum qualitates in genere st Stimulantes, resolventes. itaq; planta tum balzamicæ tum aromaticæ usurpantur in morbis in quibus Spiritus est Sanguis Circulatio nimis languida et fibra præter modum relaxata ut in apoplexia pituitosa.

Medicamenta hujus Classis innumerosissima sunt ideoq; plures eorum divisiones fieri necesse est. aromatica sedantia et sudorifica st.

Cassia Cariophyllata
Cassia lignea
folium indum vel malabathrum
Sassafras
Canella alba
Cortex Winteranus
Cinnamomum
Camphora

aromatica incidentia acria sunt, [illegible]

Curcuma
Zedoaria
Zinziber
galanga
Costus arabicus
amomum
Cardamomum

aromatica emmenagoga sunt........

Dictamnus albus sive fraxinella

Rhuta

anisum stellatum seu semen badiane

Aromatica Cephalica sunt.....

horminum et sclarea.

Salvia.

brunella.

lamium

Cardiaca

menthä.

SydeVitis.

marrubium.

melissa.

Calamenta.

hädera terrestris.

ros marinus.

timus.

serpillum

Satureia.

lavandula.

origanum.

Dictamnus Creticus.

majorana.

verbena.

Stoecha arabica.

Cataria.

betonica.

ocymum.

Camedris.

morum.

Scordium.

polium montanum.

Camapitis.

bugula.

Antihysterica Sunt - - -

acorus verus.
Calamus aromaticus.
Cariophyllus aromaticus.
nux moscata.
macis.
folia aurantii et Citri.

aromatica antiepileptica Censentur.... -
radix valeriana Sylvestris.
nardus Celtica.

aromatica Stomachica Sunt. - . -
Crocus.

aromatica Carminativa Sunt.... - -

Ammi.	angelica.
apium palustre.	levisticum.
apium dulce.	Cherophyllum.
apium macedonicum.	Coriandrum.
petroselinum.	imperatoria.
anisum.	Crithmum.
Cicuta.	anethum.
daucus Sat. Sylv. et Creticus.	peucedanum.
ferula.	Cuminum.
pimpinella alba.	Sphondilium.
buplevrum.	Seseli.
foeniculum.	ligusticum.
meum.	Sanicula.
	eringium.

in herbis hisce principiis aromatico Carminativo donatis, pars activa et olei essentialis non mediocri quantitas in Cortice Seminum praecipue Continetur. idem oleum hospitatur etiam quandoque in foliis et radicibus; sed praeterea partes extractivae aperientes aliam adhuc qualitatem his plantis Communicant; de quâ postea agetur

Classis 9a

De balsamis.

Balsama sunt medicamenta quae saltem in origine suâ naturam habent fluidam et ex incisis aut perforatis arboribus balsamiis fluunt. quaedam balsamo mellis nuper ex favis educti firmitatem habent: quaed. solidiora et sicciora lapsu temporis evadunt Caeterum etsi maxima intersit differentia inter varias balsamorum species, ratione loci et regionis unde afferuntur, tum etiam ratione arborum e quibus educuntur, tamen in genere qualitates physicae et medicae iis ead. et satis similes st.

Scilicet eod. modo balsama, aromatica, inflammabilia sapore ex amaro et acri donata; externe optima traumatica sunt; id est vulneribus ~~...~~ medentur; Carnes laceratas Coadunant

Sanguinem fluentem sistunt; Contactum aëris removent et vitam fovent in partibus subjectis. interne etiam ead. balsama suppurationibus medentur. modò puri exitus parari possit. Si in intestinis in urinæ viis &c suppurationes satis feliciter curatæ sunt usu balsamorum. eò felicius succedit medela quòd urinam omnia hæc balsama moveant; imò majori dosi urinæ vias solent inflammare. itaq; ii qui ad gonorrheas sanandas post debitum mercurii usum — aut ad sananda ulcera renum vesicæ intestinorum &c. utuntur balsamis cavere debent a nimiâ dosi et iis statim debent abstinere si in renibus aut aliis urinæ viis aliquis et præternaturalis calor aut dolor sentiatur. balsama sunt . . . . . —

Balsamum judaïcum.
opobalsamum.
balsamum tolutanum.
balsamum peruvianum.
balsamum Copaïba.
balsamum Canadense.
balsamum viride. sive oleum mariæ
liquidambarum.

Styrax liquida
therebyntina ad quam pertinet Cholophonia
pix liquida (le goudron) ad quam pertinet
pix sicca. (le brai)

Balsama hæ pluribus unguentis pluribus etiam Compositionibus internis adduntur iis quæ suas qualitates valnerarias Communicant hinc plures et hisce Compositionibus balsamorum nomine donata sunt. atvero plures etiam sunt Compositiones quæ balsamorum nomine donantur quia Creduntur vires habere balsamorum viribus Consimiles licet ex balsamis nativis non Conflatæ sint de iis infrà dicendum est.

arbores e quibus balsama fluunt, sunt. . . -

therebintus
lintiscus
xzilo balsamum
myrtus brabantica
piper jamaicensa
stirax

familia arborum juliferarum suppeditat etiam substantias balsamicas ejusd. generis tales st arbores. . . .

abies — larix — liquidambar.
pinus — Cedrus
thuya — Sabina
Cupressus — juniperus
populus.

ex iisd. autem arboribus aut aliis quibusd.
fluunt substantiæ balsamicæ sed firmitate
majori donatæ, resinæ vocantur.

Classis 9a

De resinis tum aromaticis tum inodoris.

balsama tractu temporis et partium tenuiorum
exhalatione inspissata nihil omninò differunt
a resinis aromaticis itaq; virtutes quoquè
resinarumq; aromaticæ sunt, differunt
parùm a virtutibus balsamorum. tamen maxi-
ma resinarum copia quarum vires non parùm
recedunt a viribus balsamorum. ratio est
quod aliis principiis neq; balsamicis neque
aromaticis donatæ sunt. sic olea crassa inspis-
sata mutantur in substantiam ceræ analogam,
et hæc substantia sæpè cum resinis mixta
invenitur et facile est eam agnoscere nam
resinæ aromaticæ dissolvuntur in spiritu vini;
cera verò et substantiæ oleosæ crassiores non
solvuntur in spiritu vini sed in liquoribus alca-
linis aut in liquore æthereo. sæpè etiam gummi

Cum iisd. resinis maritatur atq; etiam Substantia Salina acres varia dosi easd. resinas inficiunt. et illa Substantia in aquâ Solvuntur non verò Solvuntur in Spiritu vini neq; in alcali fixo neque in æthere. hinc evenit ut pro variâ proportione Substantiæ Ceratæ aut gummosæ resinæ Sensim recedant a qualitatibus balsamorum. resinæ autem ut viribus variæ Sunt et numero plurimæ Sic ad eas ordinandas divisionem Sequentem Excogitavi memoriæ juvandæ Causa.

1°. quædam neq; in officinalibus neq; in magistralibus Compositionib; adhibentur; ideoq; non debuissent in Codice parisino locum obtinere. tales Sunt Sequentes quib; gummi nomen immeritò prorsùs datum est Cum Sint resinæ in aquâ non Solubiles...

Copal gummi
Chibou gummi
anime gummi

2°. aliæ resinæ usurpantur in Compositionib; quibusd. Sed hæ Compositiones hodiè non præscribuntur. tales Sunt resinæ Sequentes.

Caralla gummi.
gummi guayaci.
Sandaraca.
Sarcocolla.

3°. aliæ resinæ usurpantur in Compositionib; quarum usus licet infrequens tamen non omnino abolitus tales sunt....

Ladanum
gummi hederæ
taccamahaca

4°. aliæ resinæ usurpantur in Compositionibus quarum usus frequens est eorq; vires Cognoscere utile est. tales st....

Olibanum.
Bdellium.
Stirax.
Cneri gummi.

nervinis et tromaticis viribus pollere Creduntur quas Communicant Compositionib; in quib; adhibentur, satis habent ~~Co~~ sinu litudinis Cum Balsamis inspissatis.

5°. aliæ resinæ non solum usurpantur in Compositionib; officinalib; sed etiam quotidie prescribuntur a medicis aut solo aut Cum aliis medicamentis quales st...

Benzoinum, resina, aliis assa-dulcis, maximé ad asthma et tuberculosas affectiones pectoris Commendatur.

myrrha usurpatur in morbis maligniis vim alexi

pharmacum id est venenum febrili per poros et diaphoresin expellendo accommodatum.

mastiche laudatur praecipuè propter vires astringentes in diarrhaeâ, fluore albo.

Lacca-gummi immeritò dicta est species resinae quam ~~fo...~~ formicae alatae in india colligunt. Sunt qui vires ejus anti-scorbuticas celebraverunt.

60.

At aperientes sunt uterinae anti-hystericae tales sunt..

ammoniacum gummi

galbanum ~~opop~~

opoponax

sagapenum

assa fœtida.

Resinae omnes suprà memoratae aromatico odore se commendant et facilè distinguuntur. aliae extant resinae aut saltem substantiae quae communes cum resinis quand. proprietates et differunt defectu odores aromatici varias vires habent. tales sunt..

Sanguis draconis subastringens et parùm efficax est.

euphorbium

gummi gutta

tres illæ posteriores resinæ magnam habent acrimoniam ac præcipuè euphorbium quod rarò internè adhibetur, nempè Catharsim immodicam et tormina solet excitare. externè in emplastris ad resolvendos tumores adhibetur. gummi gutta præscribitur ad grana 4 aut 5 in morbis in quib; Cathartica fortiora requiruntur in hydrope asthmate humido. aloë tandem validè quidem irritans est, nocet maximè gravidis, hæmoptoicis et hæmorrhoides solet provocare atq; inflammare. amara tamen ejus indoles resinam hanc fecit commendabilem in debilitate stomachi: quoties nihil timendum est a graviditate hæmophtysi inflammatione hæmorrhoidum aut qualibet irritatione.

Classis 10ª de acribus irritantibus

quemadmodùm irritatio qualibet oculorum elicit lacrymas, ita irritatio ventriculi et intestinorum si valida sit vomitum accersit aut purgationem per inferiora provocat. si autem irritatio sit debilior quam ut stomachum et intestina ad contractiones spasmodicas excitet tum

medicamenta acria irritantia subeunt poros
intestinorum et suam vim exerunt in membranas
vasorum et in sanguinem quem attenuant et
dividunt. Succi qui in hisce medicamentis Contine-
tur parum omnino differunt a resinis non
aromaticis sanguine draconis, gummi gutta,
aloë. Hae m̃ resinae dosi mediocri alvum non
laxarent et fortiori Catthartica sunt. Sic sanguis
draconis ad drachmas pluses Catthartinus est
sed ad scrupulum unum aut drachmam semicem
astringens potius deprehenditur. Sic gummi gutta
ad gr. unum nequaquam alvum solveret
atq; impleret solummodo vices medicamenti inci-
dentis.

Natura principii a quo haec irritatio produci-
tur nondum bene Cognita est. qui autem voluerint
hypotheses possunt Consulere librum Di Chartuse.
ad Classem acrium irritantium quo vim ut plurimum
emeticam exerunt, pertinent ~~ipeca~~
ipecacuanha
asarum
per alvum sapius vim suam exerunt medicamenta
sequentia.

H

jalappa.
thimelea.
Soldanella.
mechoacan.
turpethum
Scammonium
Cucumer Sylvestris seu elaterium
bryonia
Colocynthis.

His jungi possent......
momordica (la pomme de mervei[l])
Cucumer Sativus
melones
pepo
melopepo
Citrullus
Cucurbita

Horum in fructus quando sylvestres sunt plantæ et non sunt per culturam redditæ mitiores vim eam. purgantem exerunt. sed eorum semina solummodò in medicinâ usurpantur. omnia autem ferè semina oleo laxanti et demulcenti fæta sunt ut infrà dicetur.

inter purgantia ad maniam et melancholiam accommodata potissimum recensentur.

Helleborus
Helleborastrum

H

Helleborus albus.

maximam habent vim et in maniâ Solô aut
morbis Similibus usurpantur. ad eand. familiam
pertinent plures plantæ nimium acres quam ut
internè præscribantur. tales Sunt....

anthora
napellus
ranunculus
hepatica trifolia
Clematitis
pulsatilla
aquilegia
delphinium.

Dus Stork quasd. tamen Species ad usum medicum
internum Commendare tentavit. Sed non invaluit
ejus Commendatio. ad eand. Classem pertinet
pæonia Cujus radices longè mitiores Sunt et ad Curan-
dam epilepsiam Celebratæ.

Herbæ plures in Codice parisino recensentur
quarum virtutes modò Catharticæ modò resolventes
Sunt pro variâ dosi aut prout internè vel externè
præscribuntur, infrequens est earum in medicina usus
tales Sunt.

anthirrinum
Scrophularia maj.
Scrophularia quæ betonica aquatica

digitalis
gratiola
Cevadilla
linaria
Sesamum
Cymbalaria
Seneka
euphrasia
acanthus (la branche ursine)

plures ex iis ad resolvendos tumores externè adhibentur: alia propter acrimoniam pediculos enecant. alia ulcerum sanies carniosas carnes saniosas absumunt. quodam ex iis reperiuntur in herbis vulneralis quas helvetii colligunt.

inter herbas acres irritantes recenseri possunt etiam
aristolochia
viperina sive serpentaria virginiana
tamnus sive sigillum mariæ

radices aristolochiæ et viperinæ maximam habent et merentur commendationem incidendum sanguinem, menses provocandos &c. radices tamni ad resolvendas echimodes laudatæ sunt, sed rarò in usum vocantur, ad classem acrium etiam referri debent...
arum
dracuntium sive serpentaria sive dracunculus polyphyllus.

Harum herbarum radices maximè si recentes fuerint non mediocrem habent acrimoniam quam intersiccandum amittunt cum qualitatibus incidentibus. internè ad scorbutum et morbos pituitosos laudatæ sunt, sed rarò adhibentur radices ari, frequentes externè prescribuntur ad resolvendos tumores pituitosos.

Familia omnis herbarum flore lyliaceo radices habet quæ magnâ acrimoniâ donatæ st, agunt eodem modo ac herbæ superius memoratæ tales sunt.

Colchicum.
poligonatum.
iris hermodactili.
lilium album.
Corona imperialis.
Scilla.
Sepa.
allium.

plus minùsve lacrymas eliciunt herbarum radices ante oculos dispectæ. alvum certè moverent magnâ dosi sed sæpius externè proscribuntur ad maturandos aut resolvendos tumores. si tamen proscribantur internè vel dosis debet esse minima, trium, v̄ḡ, quatuor aut quinque granorum vel per coctionem debent corrigi et reddi mitiores. radices scillæ

aut Colchici quæ maximâ pollent acrimoniâ ~~veneniatæ~~ habent ^sæpe^ effectus si crudè ob ignaro ~~Sunt~~ etc. magnâ dosi prescribantur. aliæ plures herbæ ad familiam eand. pertinent. sed earum radices non st in usu; aliæ verò partes viribus donantur omnino diversis. sic in floribus herbarum flore liliaceo. nulla omninò acrimonia est, imò vis potius narcotica et antispasmodica observatur.

Classis IIa

De amaricantibus austeriusculis.

Classis medicamentorum amaricantium convenire videtur cum priori ratione principiorum et qualitatum ratione quidem principiorum; si quidem resina salibus saturata videtur principium efficacitatis eorum constituere. convenit etiam ratione qualitatum nempe propter saporem amarorem vis in omnibus incidens et attenuans occurrit. herbæ quædam vim incidentem cum astringente possident tales sunt...

vinca pervinca.
vincetoxicum sive asclepias.
nerion.
codagapala.

verion nimiam vim habet vomitantem quam -ut deberet inter medicamenta recenseri.

Aliæ herbæ stomachi debilitati, scorbuto, febri curandis utiliter adhibentur tales sunt.

trifolium fibrinum seu menyanthes.

gentiana.

Centaurium minus.

Aliæ magis sudorificæ censentur tales sunt.

Carduus mariæ sive Carduus albis maculis notatus

Calcitrappa, sive Carduus stellatus

Cinara.

behen album sive jacea orientalis patula Cas thamifaciæ.

Cyanus

Carduus hæmorrhoidalis seu Cirsium arversente Sonchi folio

Centaurium majus.

bardana seu loppa.

attractilis sive Cnicus attractilis lutea dictus.

Carduus benedictus sive Cnicus sylvestris hirsutior.

petasites.

tussilago.

helychrysum sive stecas Citrina.

hispidula sive elychrysum mont. fol. rotund.

Colysa.

eupatorium Cannabinum.
Senecio.

Omnes memoratæ herbæ saporem eund. habent plus minus ve amaricantem et easd. qualitates. tamen radix Calcitrapæ Creditur magis apta ad arenulas renum pellendas. flores Cyani Creduntur oculis prodesse. flores tussilaginis et hyspidulæ præscribuntur decoctæ in aqua ad Curandum Catharrum humidum. quidam auctores Senicioni ~~vi em~~ vim emollientem tribuerunt quæ nullatenus Certè in eâ plantâ occurrit.

aliæ herbæ ejusd. familiæ sapore magis amaro donatæ sunt et odorem præ se ferunt fortiorem. ideò magis vermifugæ atq; anti-histericæ sunt. tales sunt...

Carthamus.
abrotanum. (l'auronne)
dracunculus. (l'estragon)
absynthium
arthemizia.
gnaphalium
Santolina (la garde robe)
tanacetum
Semen contra (la poudre a vers) nihil aliud quam pars interior tanaceti Cujusdam

in africâ frequenter orientis.

Costus hortensis sive tanacetum hortense foliis et odore menta (le Coq ou baume des jardins)

Observandum est Carthamum ab auctoribus inter herbas Catharticas numeratum fuisse, absque ullâ ratione. folia sunt amaro sed infrequentis omnino usus. semina emulsiva id est oleo demulcenti fota sunt. usurpantur in tabellis diacarthami quibus nomen sed nullam qualitatem largiuntur.

aliæ herbæ hujus familiæ magis incidentes et amaræ usurpantur ad febres intermi. Curandas aut discutiendos affectus flatulentos, qui a pituitâ aut obstructionibus frigidis penderent. tales st..

enula Campana sive aster omnium maximus helenium dictus (l'aunée)

virga aurea

jacobæa

doronicum

doronicum sive alisma et arnica germanorum (la betoine de montagne).

bellis (la grande et petite paquerette)

matricaria.

Chamamelum.

pyrethrum seu Cotula

mille folium

Buphtalmum

Calendula seu Calta.
Carlina.

Quidam auctores doronici radicibus venenatam qualitatem adscripserunt; vim astringentem imo anti apoplecticam. foliis millefolii sed hæc non satis observatione confirmantur. Carlinæ radicibus vim tribuerunt sudorificam et alexipharmacam quæ tamen in iis nil fortior est quam in aliis ejusd. familiæ.

Aliæ herbæ ad eamd. familiam proximè accedentes succis lacteis abundant. maximè commendantur ab omnib; auctoribus ob qualitatem solventem quam absq; ullo caloris et irritationis sensu exerunt. D. van swieten et alii auctores pappiferas lactescentes eas vocaverunt et eo nomine solo eas designant. etiamsi plures ex iis pappis non infecta sunt. ad pappiferas lactescentes pertinent sequentes herbæ.

tabaccxacum sive dens leonis
pilosella
lactuca
scorsonnera

Sequentes etsi pappos non gerunt succo lacteo aquæ solventi donatæ sunt...

Cichorium sylvestre
Cichorium sat.
indivia (la scarolle)

Ad aliam classem pertinet fumaria quæ magis dissolvens est sed non sine irritatione, ad hepates sanandos vulgò usurpatur.

Vim incidentem cum astringenti conjunctam aliæ herbæ possident. harum tamen astrictio non impedit quominus quædam ex iis purgantes sint, maximè quæ calidis regionibus nascuntur: tales st.

acetosæ radices.
lapatum.
rhabarbarum.
raponticum.
persicaria.
bistorta.
blitum (la queue de renard)
centinodia sive polygonum
fagopirum.

radices lapati leviter purgantes st et bilem incidunt potenter.

Radices rabarbari et raponticii purgant fortius; usurpantur in diarrhæa, dysenteria, lapitate stomachi. vim in astringentem post catharticam exerunt. bistorta, centinodia astringentes sunt

et alvum non movent. alia sunt infrequentis usus.

Familia herbarum quas rubiaceas vocant succum habet leviter amarum et nullam fere virtutem habet itaq; ex Codice parisino possent expulore tales sunt.

Rubia.
aparine.
gallium
Cruciata
plumbago (la dentelaire)

Ad eand. Classem pertinet Coffea cujus virtutes medicae nullae sunt nisi fructus tostionis certo gradu praeparatus fuerit. porrò omnia semina inapiinè q; olei parum continent quando semicombusta et succum empyreumaticum suppeditant quo somnus aequè abigitur. Semina rubiae tosta eosd. praestant effectus.

Ad eand. Classem pertinere dicitur Kinakina cujus virtus contra febres intermittentes nota est. sed si aeger saburrâ aut obstructionib; aut spasmis laboret kinakina morbum exasperat. quippè vim astringentem possidet qua humores magis ac magis inspissantur et fibrae magis tenduntur

ac proinde spasmis magis obnoxia sunt.

Filicum familia leviter amaricans est ideò vermibus necandis morbisq; aliis curandis accommodata creditur. at vero D. Cartheuser cui fidem pro ceteris adhibendam esse arbitror has ce virtutes in dubium revocat tales sunt.....

filix
ruta muraria (la sauvevie)
polytrichum.
polipodium.
asplenium sive ceterac.
scolopendrium.
adianthum
ophioglossum.
hepatica fontana.
crepitus lupi.
auricula judæ
muscus
lycopodium
musca
lichen

~~hujus~~ usus ~~qui~~ earum quæ vocantur capillares in morbis pectoris invaluit. pulvis niger erumpens ex crepitu lupi maturo externè astringens est

et naribus astractatus Sanguinem fluentem Sistit. mora ad ustiones insumitur. rarum in nostrâ regione remedii genus. Cæteræ herbæ nullius Sunt usus. agaricum ab auctoribus botanicis ad Classem hanc refertur. at videtur Satis Certum virtutes illius pendere a naturâ arboris Cui innascitur. agaricum pyro innascens nullam qualitatem medicam habet. agaricum larici innascens Catharticâ qualitate donatur. agaricum quercinum id est Cortici quercus innascens vim astringentem in Summo gradu possidet non Secus ac galla aut Cortex quercus. hæc observatio Suadere videtur varias qualitates esse herbarum pro naturâ loci unde Suos Succos hauriunt

Classis 12â

De

herbis Sapore piperato donatis.

Cognoscitur ab omnibus Sapor piperis, qualis etiam occurrit in radicibus raphani in Seminibus Sinapi. herbæ omnes Sapore eo donatæ antiScorbuticæ Sunt; tales Sunt.....

glastum sive isatis
thlaspi
nastur tium (Cresson alenois)
Cochlearia
raphanus rusticanus sive Coclearia folio Cubitali
lepidium
bursa pastoris
brassica
keri sive leucoium luteum
barbarea
alliaria sive hesperis allium redolens
Cardamine
dentaria
Sophia Chyrurgorum sive Sisimbrium absyn
tii minori folio.
eruca
Sinapi
erysimum
napus
bulias le navet sauvage
raphanus

ad aliam Classem pertinent.

piper
macropiper
Cubeba

longè major Copia olei essentialis ex his extrahi pt;
forte quia calidis regionibus nascuntur.

Classis 13ª
De
Dulcibus mucilagineis et gummeis.

Omne quod dulce est nutrit, inquit hippocrates. itaq; omnes herbæ hujus Classis nutrientes sunt. quædam tamen statuenda est differentia inter sapores dulces. in quibusd. fatuus est. v.g. in mucilagineis. porrò mucus seu mucilago nutriens est. sed tamen cum minori salium Copia mucilago Condita sit (unde fatuus sapor) hinc nihil habet tonicum, atq; adeo relaxans et emolliens est. gummi aquâ solutum est mucilago et mucilago exsiccata est gummi. hinc nulla differentia est inter substantias gummeas et mucilagineas. in aquâ solubiles sunt non in liquoribus spirituosis qua proprietate a resinis differunt. dulces nutrientes sunt...

glycirrhiza
Cicera
lens

faba
lupinus
ervum
aspalactus
galega
genista sive Citisogenista scoparia (le genet a bal[illegible]
genista hyspanica)
Colutea
melilotus
anonis
fenugraecum.

Qualitates resolventes seminibus harum herbarum ascripta sunt, sed nulla principia activa in iis continentur. flores meliloti ~~antiq~~ anodyna st. sed omnes flores eamd. qualitatem habent. flores lilii convallium, sambuci, thiliæ, primulæveris. alii nascuntur in herbis quæ varias virtutes habent tamen non aliam præter virtutem anodynam possident.

Ad eamd. classem herbarum nutrientium revocari debent herbæ sequentes, quæ inter medicamenta in codice parisino recensentur... .

Triticum
Secale
Hordeum

avena
millium (le millet)
panicum
oriza (le riz)

harum quippè farina nutrientes st et tum facilius digeruntur cum ope fermentationis fuerunt subacta et attenuata, in morbis vero in quibus sanguis ad putredinem nimis inclinat eadem farina cocta cum aqua aut lacte ptisanam cremorem aut pultem suppeditant. vitiis humorum corrigendo idonea. mica panis inter medicamenta resolventia immerito locum habet idem dicendum est de azimo (pain a chanter), amilo (amidon) phulphure (le son) quæ nihil actuosi continent.

Folia hujus herbarum pariter nutrientia st. pecora quippè in pratis variis vescuntur graminib; D. vanswieten ex eo quod boves aut alia pecora per hyemem infarcta obstructionibus visera habeant quæ obstructiones statim evanescunt ubi viridi gramine post hyemem nutriuntur, concludit gramen esse herbam aperientem. at vero fœnum quo vescuntur per hyemen est pariter graminis species nec differt ab aliis nisi quia siccum est; igitur d. vanswieten concludere potius debuisset gramen siccum minus salubre pabulum esse quam gramen virescens

ut ut est graminea herba quæ in Calidis regionibus Crescunt, inserviunt pariter nutriendis Chamelis. regionis tamen Calor aromate quodam eas imbuit undè in Compositionibus alexipharmacis locum invenerunt. gramina aperientia sunt.

gramen.
arundo.

gramina alexipharmaca st.

juncus odoratus seu gramen orient. aromaticum panicula ampla.
papyrus
nardus indica seu schænantus
Cyperus rot. et long.

Succi ex variis graminibus extracti mellitum liquorem suppeditant. hic Calore inspissatus et partibus oleosis purgatus Saccharum refert. ex arundine potissimum educitur, etsi in regionibus Calidis omnia gramina succulenta sed Copiosius et facilius ex eâ gramineâ herbâ exprimitur. Saccharum sane nutriens est; sed præterea Cum salina principia mixtionem ejus magna proportione ingrediantur non parum salinas qualitates et purgantes participat; sablosas ulcerum Carnes detergit, adnatam Corneæ albugineum absumit; dentes rodit et manifestam irritationem in eorum gutture provocat qui angina laborant. rarò satis magna dosi pros

cribitur ut vim purgantem exerceat sed plures substantiæ hujus generis solent usurpari tales st

mel.
manna.
Cassia.
Siliqua.

Succi etiam ex fructibus expressi ut mustum eamd. omnino virtutem habent, idem dici debet de fructibus siccatis quales sunt

uvæ.
passulæ (les r. de Caresme) damascenæ ve aut corinthiacæ.
prunæ.
sebestenæ.
jujubæ.
Caricæ seu ficus.
dactili.

Omnes eod. modo suppeditant alimentum saccharata substantia redundans et in Catharralibus morbis apprime conveniens.

mel, manna, Cassia &c si aqua sufficienti Copiâ diluantur et certum experiantur gradum Caloris fermentationem concipiunt non secus ac succi ex fructibus expressi aut semina tritici, hordei, secales &c. tum nova qualitas iis accedit. vim ebriantem et corroborantem dosi minori nanciscuntur. itaq; inter medicamenta locum habent in Codice parisino. . .

Cerevisia
vinum.

vim tonicam et discutientem ascribunt fautibus
vini. inter medicamenta etiam numeratur fermen-
-tum, quod partem epispasticam ingreditur et
suam mutuatur a fermentatione vim irritan-
-tem. in acetum mutantur idem omnes liquores si
diuturnæ fermentationi obnoxii sunt. aceti qualitas
ead. est ac acidorum de quibus antea dictum est.
Vim quoque nutrientem sed saponaceam habent
fructus horai quales sunt.

prunus.
Cerasa.
armeniacum.
persica.
fraga.

hos fructus cum succo in febribus putridis æstivis
ad solvendas obstructiones quæ febrem provocabant.
concedebat Boerrhaavius.

Alia Classis gummeos aut mucilagineos succos
continet qui ut antea diximus, nutriunt, sed
simul fibras laxant non mediocriter, in hac
familiâ continentur herbæ sequentes..-

malva
althæa
Balsia moscata

142
Bombax seu xilon

eamd. vim habent semina plantaginis, Coronopi, psyllii, lini quorum succi mucilaginei sunt et usurpantur ad corrigendam tensionem nimiam partium.

Substantia gummea differunt a mucilaginibus solùm modò quia firmitatem habent, variis gummi speciebus proprium est facilè in aquâ dissolvi sed neque in spiritu vini ut balsama resina et olea essentialia neq; in alkali fixo nec in liquore æthereo ut olea et pinguedines solvuntur. tales st....

gummi senegalense.
gummi arabicum.
gummi tragachantum.

Eamd. omninò proprietatem habent varia gummi species quæ fluunt ex armeniacis prunis &c commendantur in morbis in quibus nimia tensio fibrarum et humorum acrimonia et dissolutio concurrunt. in phtysi v̄g̃ et febribus hecticis.

ad eamd. classem pertinent etiam gelatina animantium, gelatina cornu cervi et similia quæ alimentum suppeditant. hæc tamen est differentia gelatinæ animantium ubi ferrum

tationem experiuntur statim putrescunt; contrà verò substantiæ mucilaginosæ, farinosæ, saccharatæ longè tardius et difficilius vergunt ad putrefactionem atq; acidam fermentationem prius experiuntur quæ putrefactioni adversa est. itaque jurcula et gelatinæ animales longè minùs salubria sunt in morbis putridis quam gelatinæ et substantiæ vegetales. Cum autem usus juscolorum invaluerit in his casib; eligenda sunt juscula ex carnibus juniorum animantium quæ naturam vegetalem adhuc aliquatenùs participant.

Classis 14
De
oleosis et pinguibus

Olea et pinguia eand. indolem habent. recentia fibras laxant, per vetustatem rancescunt atq; acria evadunt et irritantia. diversæ sunt etiam in utroq; casu qualitates chymicæ. recentia nec spiritu vini nec aquâ solvuntur; rancida in his aliquatenus solvuntur. in genere olea et pinguia solvuntur in liquore æthereo et salibus alkalinis. oleorum cum alcali fixo connubium saponem constituit,

Cujus virtus maxima est ad incidendam bilem spissiorem.

Semina omnium ferè fructuum oleo refersta sunt si ea excipiatur classes rubiacearum, papilionacearum et graminearum herbarum quarum semina parum olei continent cœtera oleo abundant cujus qualitates eæd. sunt etsi fructus varias qualitates habeant. Sic semina cucurbitæ, sinapi, papaveris, lini, &c oleum suppeditant æquè dulce, æquè demulcens, modo tamen per expressionem non verò per distillationem eliciatur. itaq; amygdalæ, semina cucurbitacearum quæ frigida nuncupantur, semina pini et similia usurpantur ad emulsiones conficiendas aut oleum fundunt laxandis partibus apprimè conveniens.

Oleum exprimitur ex ipso ~~fructu oleo~~ sativo cujus qualitates non differunt a qualitate cœterorum oleorum. idem ~~pr...~~ ferè dicendum est de oleo quod exprimitur de fructibus sequentibus

Cacao fructus
pistachia
anacardio
balanus myrepsica

fructus Cacao Continent oleum Spissius quod vocatur butirum Cacao. nucleus inservit ad Conficiendum Chocolatum. itaq; Chocolatum quando nullis aromatis Conditum est, qualitatem habet summè lenientem et laxantem ob illud butirum in Seminibus Cacao redundans vocatur gallicè (Chocolat de santé). Sed quandò vanillâ Cinnamomo aut aliis aromatis Conditum est tum pro variâ eorum proportione vires habet tonicas et Cardiacas.

Ad, eam Classem referri debet anacardium gallicè (l'anacarde, ou noix d'acajou) quippè nucleus Seminis oleo demulcente fœtus est; Sed in Cortice hujusce Seminis Continetur liquor mellitus Cui virtutes Cardiacas tribuerunt medici absque ullo fundamento Causticis potius qualitatibus donatus est.

Balanus myrepsica seu glans unguentaria easd. ferè qualitates habet; quippè Cortex Seminis non mediocrem habet acrimoniam undè ad laxandam alvum olim sumebatur. verò hodiè Solummodo in usu est oleum ex nuclei balani expressum in officinis vocatur (huile de ben) hujus olei natura ab aliis oleis non differt nisi quia rancidum nunquam evadit, itaq; pomata, serata quæ pro delicatis mulierculis Componuntur ex hoc

oleo conficiuntur. usurpatur etiam in compositione tabellarum omnium quæ fiunt per coctionem. nuces oleum etiam suppeditant, non secus ac semina cannabis lini. hæc olea differunt solummodo quia magis aut minus tenuia sunt.

nuclei pinei seu pinei dulces insumuntur ad emulsiones conficiendas non secus ac semina lactucæ, portulacæ, scariolæ. medici erraverunt quoties his oleis varias tribuerunt virtutes quippe omnia semina oleum æquè demulcens suppeditant.

pinciones indici tamen excipiendi sunt vocantur (les pignons d'inde) fructus sunt plantæ quæ ricinoïdes vocatur. ex ejus nucleis exprimitur oleum quod nullam vim purgantem habet ut refert d. ~~Stubbs~~ Stubes in actis (les transactions phylosophiques n. 36) at vero si nuclei ipsi ægris prescribantur tum qualitatem exerunt purgantem atq; adeò irritantem ut medici prudentes iis abstinere suadeant. itaq; pinciones indici maximè distinguendi a pineis dulcibus ô semel quippe error nominis lethalem culpam

induxit Cum nempe pro pineis dulcibus (les pignons doux) qui emollientes sunt atq; inflammationib; medentur, pinei indici darentur ægris et minima etiam dosi violentam catharsim inde inflammationem et gangrænam lethalem provocabant.

¶ Cera ad oleosum classem pertinet nequaquam iñ differt ab oleis quæ calore solis siccata et indurata sunt itaq; in unguentis emplastris adhibita emolliens et leniens est. interne nunquam præscribitur. idem fere dicendum est de amurca (la lie d'huile) ~~est~~ externe relaxans est et emolliens.

pinguedines animantium butirum ad eand. oleorum classem quoque pertinent et quando optime purgata sunt a gelatina animali membranis et sanguine tunc non differunt ab oleis vegetantium iisd. omnino menstruis solvuntur eadem rancidítati ob noxia sunt. relaxant fibras eod. modo. itaq; adeps suilla, bovina, vitulina, butyrum, medulla, et omnes axungiæ non dissimiles effectus sortiuntur quando adduntur emplastris aut unguentis. interne stomachum gravant eod. modo ac olea si dosi majori assumantur.

Spermia ceti est Species adipis magis fragilis, Saporis modicè pinguis ac viscosi; odoris debilis non ingrati. exprimitur ex Cerebro orca piscis qui balena seu Ceti Species est. Caeterum habet eamd. inflammabilitatem, iisd. Solvitur aut Solvi se non patitur menstruis ac alia pinguedines. atq; adeo medicas quoque qualitates habet demulcentes, lubricantes et emollientes. in morbis praecipuè pectoris una cum oleo amigdalarum ad ~~lenis~~ leniendam tussim usurpatur.

Classis 15ª
De
austeris et astringentibus.

austera sunt quae acerbo sapore dignoscuntur qualis est in fructibus immaturis. astringentia et, quae ore trita siccitatem oris producunt et quasi labia contraherent sensum vix definiendum excitant. alia est nota quâ possent distingui astringentia fortiora. nempè si Solutioni vitrioli martialis addatur decoctio herbae astringentis aut ipsa substantia vegetalis astringens, illicò Color niger, atq; attramentum ex hac miscelâ

exurgunt.

Austera et astringentia humoribus spissitudinem conciliant, et fibras contrahunt, atq; adeò vasorum diametrum imminuunt. sic q; liquorum meabilitati adversantur. itaq; usurpantur ad cohibendas evacuationes immodicas et non naturales. in cæteris casibus gravia incommoda afferunt quia obstructiones sæpè immedicabiles producunt. folia herbarum sequentium leviter astringentia sunt. fructus ~~permultarum dulcia; sed si imm~~ plerorumq; dulcia, sed si immatura sint qualitatem astringentem non parùm participant.

pimpinella.
agrimonia.
pyrus.
Cydonium.
sorbus.
malus.
mespilus.
rosa cujus fructus cynorhodum.
spongia rosæ sylvestris.
rubus.
rubus idæus
Caliophillata

fragaria.
pentaphyllum.
tormentilla.
argentina.
alchymilla.
phylipendula.
ulmaria.

flores rosarum quando maturi sunt vim irritantem et purgantem habent, sed eadem est foliis et fructibus imo et floribus immaturis qualitas astringens. fructus rubi idei, fragariæ ob aquosas partes vim habent refrigerantem

folia pariter arborum aut herbarum sequentium astringentem ~~pari~~ qualitatem habent quæ in eorumd. fructibus non occurrit.

ficus
Cannabis quæ lentum et linamentum suppeditat.
lupulus.
Contrayerva
urtica
ulmus

verum autem sola usurpantur urticæ folia ad hæmorrhagias curandas et radices contrayervæ quib; vim alexipharmacam tribuunt et quæ

olim commendabantur in morbis exanthematicis.

folia aut cortex arborum sequentium majo-
rem habent vim astringentem

nux juglans.

Corilus quæ avellanam suppeditat. folia aut
cortex in usu non sunt; sed oleum dulce ex seminib;
educitur cujus qualitas emolliens est.

Quercus cui innascitur agaricum quercum
ylex cui innascitur kermes vegetalis
Castanea
betula
alnus
morus

Tot idem arbores sunt quorum folia cortex radices
~~te~~ excrescentiæ magnam habent vim astringendi
sed potissimum in usu sunt. agaricum quercum
externè ad sistendas hemorrhagias et kermes vege-
talis ad cohibendum partum abortivum. fructus
mori aquosi sunt adeoq; refrigerantes æstimantur.

Arbores è quib; balsama fluunt, pariter cor-
ticem habent vim astringentem sed nunquam ad
usus medicos folia aut cortex assumuntur.

Sequentes plantæ ad eamd. familiam pertinent.

taxus.

Cauda equina.

Salix.

multi auctores taxi vim astringentem lethiferam dixerunt. alii ~~quidam~~ Caudam equinam internè ad hæmorrhagias sistendas laudavêre; sed tamen rarioris usus est. idem dici debet de Salice.

lentiscus unde mastiche fluit

Sumach.

Simarouba

myrtus brabantica secale

arbores quoque sunt astringentes sed Cortex Simarouba potissimum insumitur ad sanandos fluxus dysentericos,

punica

myrthus

recenseri quoquè debent inter arbores astringentes et in regionibus Calidis ubi frequenter nascuntur in usu sunt non sensae Cortex quercûs ad Coria præparanda et induranda: quod sanè vim astringendi maximam indicat. rarò tamen in medicina præscribuntur.

palma
areca unde Catechu educitur.

arbores sunt pariter succis astringentibus commendabiles. quippe Catechu (cachou) ad cohibendas evacuationes immodicas cum fructu insumitur. sed praeterea ex palmae specie quâdam educitur medulla nutriens quae vocatur sagou et qualitates farinosorum granorum habet adeò q; commendatur in phtysi et febribus hecticis.

Classis 16ª

De narcoticis.

narcotica sunt quae stuporem conciliant. stupor autem propriè somnus non est: sed potius est status in quo aeger stupidus, hebes et mentis compos non est. tamen quia status ille quiddam cum somno morboso commune habet et quia variâ dosi narcotica somnum invitum imò apoplexiam quoque et mortem inducunt. vox illa narcoticum idem sonat ac medicamentum quo somnus invitis etiam inducitur. narcotica exterriè optima remedia sunt,

L

ad resolvendos tumores qui ad Cancrum vergerent.
rarò internè adhibentur. Sequentes herbæ narco-
ticæ.

mandragora.
Belladona.
Solanum.
Colubrinum lignum Solani Species
quæ vomicam et fabam indicam producunt.
lycopersicon.
alkekingi.
Capsicum.
hyoscyamus.
nicotiana.
Stramonium.

observandum est fructus alkekingi tanquam
diuretica medicamenta Celebrari, ipse verò opinor
urinæ Suppressionem tunc Solummodo opè hujus
remedii Sanandam esse, quando pendet à nimiâ
fibrarum tensione Cui narcotica mederi possunt.
nequaquàm verò in aliis Casibus.

alia Classis herbarum vim habet nar-
coticam in regionibus Calidis quam Calor
nostræ regionis non pt iisd. plantis Conciliare.

itaque . . .

papaver regionum Calidarum
opium
diacodium

Sunt medicamenta quæ ea proportione Somnum inducunt aut Stuporem qua Calor regionis major est. opium elicitur ex Capitibus papaveris in africâ, asiâ minore. Capita papaveris in galliæ provinciis Calidioribus tantummodò apta Sunt ad præparationem Syrupi diacodii Cujus vis narcotica opii viribus longè inferior est quippè granum unum opii tantum habet efficacitatis quantum uncia una Syrupi diacodii. Capita autem papaveris in provinciis galliæ frigidioribus vix aliam qualitatem habent præter incidentem non Secus ac in herbis occurrit quibusd. affinibus quales St.

papaver erraticum.
glaucium.
Chelidonium.
fumaria.

folia et Capita papaveris erratici incidentia Sunt Sed flores tantum modo usurpantur. his autem inest qualitas anodyna non Secus ac plerisq; aliis

floribus. chelidonium et fumaria in usu sunt ad corrigendam humorum viscositatem. radix chelidonii et folia fumariæ ad hunc usum insumuntur.

Classis 17a
De
refrigerantibus

refrigerantes herbæ eæ sunt quæ succos viscosos sale nitroso conditos gerunt et quorum ope sanguinis effervescentiam temperant. calor cum a motu in humano corpore oritur. herbæ refrigerantes sunt.

borrago.
buglossum.
anchusa (l'orcanette)
echion
pulmonaria
lithospermum
symphytum
heliotropium
cynoglossum

radix anchusæ rubra est et solummodo usurpatur ad conciliandum colorem rubrum quibusd.

Compositionibus. Semina lithospermi non verò folia usurpantur. Semina autem hac emulsiva sunt radix Consolida in hæmophtysi usurpatur sed ejus effectus non differens est ab effectu quem producunt alia planta hujus Classis. heliotropium immeritò aptum Creditur verrucis auferendis.
Cynoglossum non habet vim narcoticam qualem ipsi quidam auctores tribuerunt.

ad eand. refrigerantium Classem possunt quodammodo ferri herba sequentes...

Saxifraga.
portulaca.
grossularia.
ros solis.
Cuscuta.
epithymum.
umbilicus veneris seu Cotiledon.
Sedum.

Sed prater succos viscosos qui in eorum foliis Continentur succi acres in quibusd. vires Catharticas aut aperientes Creduntur exerere. Sic Cuscuta vim purgantem tribuunt quam tamen debilissimam imò ferè nullam esse ait D. geoffroy.

folia Sedi lutei Cujusd. acrimoniam habent quæ satis convenit cum sapore piperato Sinapi et Cruciferarum unde inter antiscorbutica numerantur.

Beta
atriplex
Chenopodium
Botrys
phytolacca
Kali
parietaria

Succos pariter nitrosos continent unde possint quoque inter herbas refrigerantes numerari. Sed præter parietariam nullius ferè sunt usus.

nenuphar radicem quæ inter maxima refrigerantia militat itaq; in gonorrhæa inflammatoria harum decoctio maximi est usus. D. adanson hypocistum nenuphari affinem ait succus tamen expressus astringens dicitur.

Classis 18ª
De
Diureticis et Sudorificis

Diureticæ herbæ eæ sunt quæ urinam movent.

Sudorifica quæ sudorem provocant verum autem diuretica sæpè etiam sudorem et vice versâ sudorificæ urinas pellunt nullâ sudoris evacuatione. sequente itaq; ensemble promiscue de iis dicemus. videtur eorum actio pendere ab affinitate qua succi herbarum junguntur cum urinâ aut humore perspirationis. cum autem hi humores intersa non differant patet sudorem aut urinam pro varia temperamenti dispositione evacuanda esse. herbæ sequentes ad eand. familiam pertinent...

Asparagus
Bruscus (le houx frelon)
Kina radix (la squine
Salsaparilla

radices asparagi et brusci magis diuretica; radices kinæ et salsaparillæ creduntur magis aptæ ad sudorem expediendum.

Arbores sequentes inter se affines et earum lignum, cortex et folia vim habent sudorificam ac maximè si arbores in calidis regionibus crescunt. tales sunt.

evonimus, ~~galyorum~~
paliurus.

apalachine seu Cassine.
Ziziphus.
frangula.
rhamnus.
guayacum.
prunus.
Cerasus.
Laurocerasus.
armeniacum.
persica.

has inter arbores solum ferè usurpatur lignum guayaci et prescribitur in ptisanis sudorificis fructus diversam vim habent a foliis et per culturam mitiores redduntur et edules at baccæ frangulæ et rhamni quæ arbores sylvestres st vim habent Catharticam.

Camphorata
tamariscus

merentur quoque inter diureticas plantas recenseri quamquam rarioris sunt usus...

telephium.
herniaria.

affines sunt herbæ optimis effectib; herniaria

Commendatur quoties renum arenulas juvat expellere.

Capparis (le Caprier)
vitis

vires quoque habent diureticas. Si folia aut lignum usurpentur sed fructus vitis varias habent qualitates pro vario usu. agresta (le verjus) seu succus uvæ immaturæ qualitates acidorum habet. de musto et uvis supra diximus

ginsing
hædera

in Codice parisino numerantur etsi hodiè nullius sunt usus. apud Sinas Commendatur ginsing tanquam remedium aphrodisiacum. Sique sit virtus leviter sudorifica est.

lignum aloës
lignum aquilæ
lignum rhodium (le bois de rose

Si locum inter medicamenta obtinent ad sudorifica debent referri.

lignum nephreticum
pareira Brava

in nephritide sabulosa Commendantur.

Sed potissimum pareirabrava insuscit.

nigella Cretica
hypericum
Cystus

herba sunt affines diuretica sudorifica et vulneraria. Semina nigellæ summitates et flores hyperici in usu sunt. medici olim credebant hypericum impedire posse vim incantamentorum itaq; hypericum vocabatur fuga dæmonum sed medici hodiè nullam fidem hisce incantamentis adhibent adeoq; hypericum ad fugandos dæmones non insumitur. Cystus nunquam prescribitur.

vanilla siliqua est sudorifica ~~et~~ tonicaq; virtute ~~siliqua~~ gaudens, quæ ad condiendum solummodo chocolatum usurpatur. usus vim lenientem et relaxantem non mediocriter mutat si magnâ dosi huic addatur.

Classis 19a
De
medicamentis anomalis.

in hac classe continentur medicamenta quæ aut qualitates specificas habere creduntur aut

nullius sunt utilitatis aut detrimentum potius quam emolumentum afferrunt. itaq; sub peculiarib; titulis designari non possunt.

Divisio prima
De Bituminibus

Bitumina ad resinas merito referuntur sed cum terræ in visceribus diu delituerint patet resinas hasce diuturniam cum aliis substantiis moram expertas fuisse; quarum connubio non parum mutatæ sunt et mineralem quodammodo naturam inbuerunt. inter bitumina numerantur in Codice parisino.

- Succinum
- ambra
- petroleum (huile de petrole
- gagates (le jayet)
- judaicum bitumen.

Succinum astringenti qualitate et antihysterica donatum extimatur. petroleum vermibus enecandis aptum est. Cætera bitumina vix usurpantur

divisio 2a
De tithymalis et affinibus.

hæ plantæ quodam modo referri possunt ad Classem 10am acrium irritantium sequentes in Codice parisino recensentur.

esula
mercurialis
buxus
Cascarilla
palma Christi
ricinoïdes

mercurialis additur in ~~.....~~ Clysteribus purgantibus. sed non caret acrimonia et sæpè Colicos dolores provocat. buxus sudorificam vim habere Creditur. Cascarilla in regionib; Calidis Crescit. Cortex hujus arboris suavem odorem possidet atq; adeò Creditur vires habere Cephalicas et alexipterias. aliæ herbæ non usurpantur.

Divisio 3a

De familiâ Caprifoliorum et affinium

hæ plantæ partes referri possunt ad acres purgantes. in Codice parisino sequentes plantæ recensentur.

Caprifolium
Sambucus.

Ebulus
Cornus
Santala (les Santaux)

Sambuci flores vim anodynam habent Cortex maxime Catharticus est. Santala odore non Carent ideoq; inter Cardiaca medicamenta numerantur. Caprifolium et Cornus a medicis prescribi non Solent.

Divisio 4a
De
acacia et affinibus.

Jam Supra retulimus virtutes Cassia tamarindorum qua leniter purgantia Sunt et ad hanc Classem pertinent. Sed obliti Sumus aliorum ejusd. familiæ medicamentorum quib; vis inest non mediocriter purgans hæ Sunt.

Senna
mirobolani.

vix Sane datur aliud medicamentum frequentioris usus et effectus Certioris ad alvum expediendam quam Senna. mirobolani rarius prescribuntur et in quibusd. Compositionib; pharmaceuticis

insumi solent.

acacia.

balanus myrepsica

ad eand. familiam pertinent et suppeditant tamen medicamenta variæ virtutis. quippè ex acaciæ siliquis immaturis exprimitur succus, qui inspissatus astringens est. verum autem experientia demonstravit fructus immaturos vim possidere astringentem ferè omnes. balanus myrepsica nucem gerit ex cujus nucleo oleum exprimitur. hoc oleum nunquam rancescit ideoq; pretiosum est. de eo anteà diximus.

Divisio 5a
De
herbis quæ minoris usus sunt.

plures plantæ in Codice parisino recensentur quarum tamen nulla ferè utilitas. de singulis quid sentiendum sit breviter juvat enarrare.

Caryophyllus hortensis
behen album nostras seu lichnis sylvestris
behen rubrum seu limonium marit. maj.
alsine
linum
linum Catharticum.

flores Caryophilli Cardiaca virtute donati Creduntur. ipse verò præter vim anodynam qualis est in aliis ferè omnibus floribus nullam iis inesse arbitror. lini Semina mucilaginem relaxantem Suppeditant. Cæteræ plantæ nullius omnino usus Sunt.

anagallis.
nummularia Seu lisimachia humifusa.
androsace
primula veris.
Ciclamen

nummulariæ folia vim antiScorbuticam habere Creduntur. flores primulæ veris in usu Sunt propter vim anodynam et antispasmodicam. radices Ciclaminis olim ad expediendam alvum usurpabantur. hodiè nunquam prœscribuntur a medicis.

geranium
oxitriphillum Seu oxis
viola
Cardamindum (la Capucine)

a D. adanson affines herbæ esse dicuntur. folia oxitriphilli acida Sunt et vim acidorum habent.

Sal acidum est iis educitur et venale in officinis occurrit sub nomine gallico (sel d'oseille). attramentum ex linteis facile aufert. flores violæ anodyni sunt. folia ejus lenientia esse dicuntur.
Cardamendo vires tribuunt antiscorbuticas et reverà sapor acris hujus plantæ vim antiscorbuticam indicare videtur, rarioris tamen est usûs.

verbascum.
veronica
beccabunga
fraxinus
agnus Castus

affines esse dicuntur ad. adanson. flores et Calices verbasci in ptisanis ad leniendam tussim prescribi solent. veronica aperiens est et diuretica. beccabunga species est veronicæ cui vires antiscorbuticas tribuunt plerique auctores. sapore tamen et aliis principiis non videtur differre a veronicâ.

oxicoccus (la Canneberge)
mirtillus seu vitis idea (les morets)
erica
pyrola
aquifolium, agrifolium ve.

plantæ affines dicuntur quib; nulla qualitas et

quarum proindè nullus est usus. pyrola vulnerariâ
estimatur atque occurrit inter herbas helveticas
gallicè (les vulneraires de suisse ou de faltranc)

Scabiosa.

dipsacus.

parum hodiè usurpantur. Scabiosa olim in usu
erat ad scabiem sanandam.

tilia

hyppocastanum (le maronnier d'inde)

numerantur inter medicamenta sed commendan-
tur solummodo flores tiliæ propter vim anodynam
et antispasmodicam.

viscus (le gui)

maximam olim famam habuit ad epylepsiæ cura-
tionem sed cum sæpius successu caruerit hoc
medicamentum minus hodiè proscribitur. invenni-
-tur tamen adhuc in compositione pulveris de guttetâ

Berberis.

præter fructus acidos nihil habet quod in usu sit.

Cocculus seu Coccula, (la coque du levant)

fructus est arboris quod menispermum vocatur.
inter medicamenta locum habet sanè ad necandos
pediculos, quemadmodùm etiam pisces necat.

M

Herba paris (le raisin de renards) numquam omnino prescribitur.

Lenticula palustris.

vires olim refrigerantes habere credebatur; quas hodie medici nec immerito negligunt.

Classis 20a

De

Substantiis animalibus

Animalia mediatè aut immediatè nutriuntur vegetantibus ideoq; vel easd. vires habent vel per organorum animalium actionem novas qualitates comparaverunt. duplex potissimum est ratio cur substantiæ animales propriis qualitatibus distinctæ sint. fermentatio nempè et secretionum efficacitas. 1o. per fermentationem putridam in humano corpore non parum alterantur alimenta. 2o. per vasorum secretorio-rum actionem certi humores ab aliis separantur. fateamur tamen necesse est varias qualitates insectis inesse quarum rationem afferre non

possumus. ut ut est Substantiæ animales disponi-
possunt sub sequentibus titulis prout fermentationis gradum apposita fuerunt.

§ 1us
De
Lacte

Commendantur in medicinâ varia lactis species.
Lac vaccinum
— asininum
— Caprinum
— muliebre

in genere lac est inter Substantias animales ea quæ minus a naturâ vegetabilium recedit.
(Scilicet. Cum emulsionibus maximam habet Convenientiam, attamen faciliùs ad putrefactionem vergit atque ejus analysis cum analysi Substantiarum animalium magis Convenit. lac faciliùs in Stomacho digeritur. morbis ab acrimoniâ oriundis medetur satis efficaciter. lac Caprinum Spissius est et magis Convenit iis qui ad diarrhæam Contrahendam proclives sunt.

Lac vaccinum ut pote magis obvium frequentius insumitur. lac asininum tenuius et magis serosum est ideò q; magis aperiens et relaxans est. tandem summe delicatulis lac muliebre prescribitur.

§ 2us
De
ovis

ova ex albumine et vitello constant. albumen est species Lymphæ animalis dequâ in § o sequenti dicitur. vitellum maximam habet affinitatem cum lacte. si aquâ aut jusculo solvatur emulsionem animalem suppeditat. gallicè (lait de poule). in eâ emulsione distingui debent pars oleosa, pars nutriens et pars serosa. quemadmodum in lacte eadem partes observantur. major est autem olei proportio quam in lacte sed minor seri quantitas. itaq; vitellum alimentum est magis leniens urinus aperiens si ova recentia sint.

§ 3us
De
Lymphâ animali

Lympha animalis maximam habet convenien

tiam cum mucilagineis aut gummosis vegetan-
tium succis. Sed tamen tres lymphæ species dis-
tinguendæ sunt quarum una succis mucilagi-
neis proxime cognata est aliæ magis recedunt.
tres illæ species sunt substantia gelatinosa, subs-
tantia mucosa et substantia albuminosa. tres illæ
substantiæ nutrientes sunt. prior sic differt a gela-
tinis fructuum pomorum &c —
frigore concrescit, calore dissolvitur, per moram
experitur fermentationem acidam antequam putri-
dam subeat cui diu resistit, itaque in morbis putridis
anteponitur. tales sunt.

jusculum aut gelatina cornu cervi
jusculum aut gelatina vitulina
jusculum aut gelatina aquilæ
juscula aut gelatina pulli, gallinacei junioris.

in genere pars hæc gelatinosa occurrit in membra-
-nis tendonibus ligamentis, cornubus, ungulis extre-
-mis partibus et in omnib; carnibus juniorum ani-
-malium.

ad hanc classem referri possunt juscula
lenientia ex limacibus, pulmonib; vitulinis —

testudinibus, Cancris fluviatilibus (ecrevisse)
qui acrimoniæ Satis efficaciter medentur.
Hæc jusculo medium naturam habent inter Substantiam mucosam et gelatinosam.

in animalibus adultis Substantia gelatinosa vix occurrit Sed Substantia mucosa magnâ quantitate reperitur hæc frigore non Concrescit Calore non induratur, longè Citius ad putridam fermentationem vergit itaque in Chlorosi et morbis ubi languida est actio vasorum alimentum Salubrius Suppeditat. ad hanc Classem pertinent Succi ex Carnibus Coctis animalium adultorum (des Consommés) talia Sunt

jus aut Jusculum Carnis bovinæ
——— ——— vervecinæ
——— ——— pulli gallinacei vetustioris

in ovis ut diximus Suprà et in Sanguine animalium vetustorum pars albuminosa occurrit hæc Calore Concrescit, in aquâ longè difficilius Solvitur. optimum est alimentum iis in quib; imbecilla ventriculi actio fermentationis motum ad digestionem necessarium

exsiccare non potest.

§us 4us
De
Sanguine

Sanguis quoque inter medicamenta locum habet. observa-
-tio demonstravit humorem hunc ad putridam
fermentationem magis proclivem esse quam hu-
-mores memorati atq; adeò excludendum esse
a numero alimentorum salubrium. putridas
quippè indigestiones producit sed minori dosi
sanguinem exsiccatum sudorificum esse aiunt.
quod ipse neq; asserere neque negare ausim.
olim sanguis humanus in usu erat. nunc hirci
sanguis solum modo aliquam famam habet
in pleuritide aliquot hujus grana ægro nobis
præsentibus exhibita sunt. copiosi sanè sudores sol-
verunt morbum. sed quandò a medico in nosoco-
mio parisiensi remedium hoc præscriptum fuit,
sudor incipiens et pulsus futuram crisim per
sudores indicabant. itaq; dubitari potest an viribus
naturæ an remedio sudores debereutur.

§us 5us
De
bile castoreo zibetto moscho.

Bilis fellea seu fel animantium inter medicamenta locum habet. humor est recrementitius qui omnium citissimè ad putridam fermentationem vergit, ut potè qui majorem elaborationem in animalium corpore expertus est. itaq; in morbis putridis ~~in~~ hypochondria potissimum afficiuntur ob bilem in hepate et vesicâ stagnantem et in cadaveribus prima observantur putrefactionis provecta phaenomena in regione hypochondrii dextri. docuit autem observatio bilem sapore amaro donatam esse, aptam esse detergendis sordibus oleosis vestimentorum, quia nempè oleorum cum aquâ consortium promovet longè efficatiùs quam aliae quælibet substantiae animales. docuit etiam observatio chylosam materiem magis grumosam esse antequam bilis ipsi admisceatur; sed constanter fluidam esse quandò cum bile mixta est. docuit in ~~corpore~~

icthericis quorum hepar obstructum bilem non secrevit et in pueris qui bilem effoetam et aquosiorem habent, faces argillaceam tenacitatem habere. refert D. astruc massam alimentorum in cane cujus intestinum duodenum filo interceptum fuerat, intestinum suprà grumis griseis plenum fuisse, inferius massam fuisse homogeneam. Tandem observatione pariter constitit bilem taurinam aut bovinam parem esse solvendis concretionib; caseosis, supplere defectum bilis quandò non secernitur in aegris hominibus, mederi acidis; uno verbo donatam esse plurimis qualitatibus quas enarrare non sinunt angusti hujusce tractatûs limites. Cum autem hae bilis qualitates vix differant ab iis quas chymici et medici in sapone observaverunt; ac eo potissimum qui ex alkali fixo et pinguedine animali coalescit, bilem saponaceam esse dixerunt. et sanè optimum est remedium in casibus enarratis.

Bilis inspissata maximam habet convenientiam cum castoreo zibetho moscho; hae

Substantiæ ~~animales~~ continentur in folliculis seu glandulis variorum animalium. primam animal Castor dictum suppeditat. altera educitur ex fele seu Catozibethico, tertia ex Capreolo seu dorcade moschifera. Siti sunt hi folliculi propè anum. vires antihystericæ et antispasmodicæ iis tribuuntur. Castoreum verò ferè solum in usu est. Zibethum et moscus majoris sunt pretii quam ut frequenter possint proscribi. divites mulierculæ iis utuntur propter odoris fragrantiam. ipse bilem inspissatam et diu servatam maximè his substantiis affinem esse arbitror ac proindè similibus ferè qualitatibus omnes donatas esse.

Ad hanc Classem revocari debet etiam Bezoard concretum est quod in stomacho quorumd. animalium formatur et originem suam debet pilis quos catulos lambendo deglutiverunt. hi pili non facile e stomacho elabuntur itaq; his pilis accrescunt materiæ caseosæ et biliosæ undè fluit omnis virtus hujusce concreti.

Bezoard estimatur propter vim sudorificam quam certè non habet

§us 6us
De
Stercoribus animantium.

Stercora animantium etsi varia sunt pro ratione pabuli quo vescuntur animantia, tamen inter se conveniunt in eo quod sint materiæ semi putridæ; ut satis indicant fetor, dissolutio et analysis chymica. hæc itaq; stercora rejiciuntur a medicis plerisque. tamen in codice parisino inter medicamenta recensentur.

Stercus canis vel album græcum
Stercus gallinæ
—— pavonis
—— anseris
—— vaccinum

Stercus canis vel album græcum astringens dicitur, quia ut plurimum constat ex ossibus male digestis ~~sed~~ seligitur stercus quod album non habet colorem. sed ossa vix in corpore canis mutata sunt et vires certè astringentes non

habent. Stercus gallinæ non meliori Consilio ad ~~augusta~~ ambusta Curanda insumitur. Stercus pavonis dicitur aptum epilepsiæ Curandæ; sed hæc qualitas merè supposita est. Stercus anseris ad ambigendam febrem quartanam Celebratum fuit sed famam hanc Certè non meruit. Stercus vaccinum olim ad omnes morbos sanandos, hodiè sapienter ad nullum adhibetur. ad hanc Classem etiam referri debent nidi hirundinum qui exterriè Collo applicati anginam Curare Creduntur. si qua sit iis qualitas inquit D. astruc hanc mutuantur a stercore quo nidi semper infecti sunt. sed hoc medicamentum etiamsi in Codice parisino recenseatur tamen meritò negligitur.

§us 7us

De vipera

vipera decocta suppeditat gelatinam quæ ~~opti~~ omnib; proprietatib; adeò Convenit Cum gelatinâ Cornu Cervi aut gelatinâ Carnis vitulinæ vel pulli gallinacei ut Consequens videatur proprietates quoque medicas easd. ipsi tribuere.

praeterea plures homines viperis vescuntur absq; ulla sensibili mutatione in temperamento. 20. plurimi medici negaverunt ~~et~~ ullam virtutem praeter nutrientem viperis decoctis inesse. tamen D. Dehaen et alii viperas credunt aptissimas purgandos sanguini a sordibus terrestribus quae herpetes aut morbos cutaneos fovent. ipse nollem omnino rejicere opinionem Di Dehäen sed prior sententia longe magis vero similis mihi videtur. fieri nam potuit ut naturae aut constitutioni aeris deberetur cessatio symptomatum quam Dus. Dehaen et alii viperarum usui tribuendam esse judicaverunt. materia hac tractanda pulcherrimum theseos argumentum suppeditaret

§us 6us

De

Cantharidibus.

Singulares sane Cantharidibus sunt qualitates. quippè internè ad granum unum aut alterum exhibitae urinae vias inflammant et dolorificam partium naturalium provocant tensionem illaesis aliis visceribus. itaq; rarò internè praescribuntur: hac quippè qualitas non parum affert incommodi

et Sæpe omnimodam inducit urinæ Suppressio-
nem. Cantharides verò in pulverem Contritæ
Sæpissimè exterius applicantur. tum porrò
duplex est eorum effectus. vesicas 1°. et Copiosum
Seri effluxum producunt; unde non parum
afferunt utilitatis in morbis quia Sero putrido
dependent. 2°. pars etiam aliqua Cantharidum
intra massam Sanguineam resorbetur et
fibrarum laxiorem tonum potenter Sollicitat
ad oscillationes vividiores; quibus humores ad
evacuationem disponuntur. unguenta vesicantia
dicuntur ea quæ ex Cantharidib; Contritis
Coalescunt, quia vesicas excitant. dubitare autem
non est quin unguenta hæc massam ad Sanguine-
am perveniant. nam Sæpe eorum applicatio
urinæ vias eod. modo inflammat ac si interne
Cantharides assumptæ fuissent; tunc verò
Camphoræ grana duo aut tria emulsiones, ptisa-
na leniens ex Seminib; psillii lini aut radicib;
altheæ inflammationem hanc feliciter Solvunt.
Cantharidum usum aut abusum fusius enarrare
non Sinunt tractatus hujusce limites. in operib;

precipue Di Baglivi legendum est qualia sunt earum commoda et incommoda. quippe pro varia administrandi methodo vel salutem afferre vel mortem possunt.

8us 9us

De

Scinco marino, Bufonibus, asellis, formicis, granis kermes, Coccinilla.

Scinci marini species lousto (espece de lesard) mithridatium ingrediuntur cui vim diureticam dicuntur conciliare. fama est imperatorem andronicum Comnenum iis animalculis usum fuisse ad stimulandum venerem nimis languentem. Sed hae qualitates non satis certis observationibus nituntur.

Bufones (les Crapaux) exsiccati et in pulverem redacti ad urinam ~~[illegible]~~ expellendam aptissimi existimantur a quibusd. auctorib, et ipse D. astruc pulverem bufonum commendat ad expediendam urinam et hydropem sanandum. Rivinus autem Trillerus et alii

Docti viri meritò mihi videntur qualitates has in dubium revocare.

easd. vires diureticas asellis seu millepedibus (les cloportes) tribuunt pleriq; auctores; eo freti ratiocinio, quod inter rudera nitrosa vivere ament adeoq; sale nitroso et diuretico prodita sint. itaq; in ictero et urinæ suppressione sæpius præscribuntur. attamen d. vir Daniel ludovic expertum se fuisse refert nullam qualitatem diureticam iis inesse. huic porrò sententiæ facilius quam priori adhæreo.

formicæ aphrodisiacas habere virtutes creduntur. sed cum a medicis nunquam præscribi soleant, inutile est huic errori confutando immorari.

grana kermès et coccinilla sunt insecta, quorum prius foliis ilicis (le Chêne verd) innascitur. posterius opuncio foliis. grana kermès commendantur ad curandam epilepsiam, vertiginem, abortum præcavendo; quas ego virtutes commentitias esse arbitror. easd. qualitates tribuunt

Coccinilla sed superiores magis diureticas et minus astrictorias.

§us 10us

De oleis quæ animalib; substantiis conduntur.

Oleum olivarum aut aliud quodcumque olim crediderunt medici longè aptius ad leniendum aut resolvendum si quædam animantia eo oleo decoquerentur. itaq; recensentur adhuc in Codice parisino.

Oleum Catellorum (de petits chiens
——— vulpinum
——— lacertæ viridis (lesard verd
——— granarum
——— bufonum
——— Scorpionum
——— Scarabeorum (d'escarbots.
——— lumbricorum (de ver de terre.

Verum autem nulla qualitates nova oleum accedit cum hanc coctionem cum animalib; et proterea nullius omninò usus sunt.

N

§us 11us
De
Carbone ex animalibus.

in Codice parisino inter medicamenta locum habent.

talpæ ustæ
pili leporini usti
pilæ marinæ ustæ
spongiæ marinæ ustæ

Sed cuilibet cordato homini notissimum est substantias animales ustas in carbonem redigi; porro carbones solvi omnino non possunt in humano corpore; ideò rejiciendæ sunt substantiæ ex numero medicamentorum. de hisce carbonibus idem tulit judicium D. baumé in suâ pharmaciâ

§us 12us
De
aquâ distillatâ spermatis ranarum

Sperma ranarum seu spermiola (le frage de grenouille) inter distillandum suppeditat

aquam incipidam mucco leniter proeditam Cui tamen qualitates refrigerantes tribuunt. hæc aquâ ad ophtalmias Curandas frequenter adhibetur. nullam ipsi virtutem tribuendam esse arbitror.

observatio.

Sunt qui Sericum Crudum (la Soye Crue) ictiocollam (la Colle de poisson) hirudines (les Sangsuës) inter medicamenta annumerant. at primò quidem Sericum quia ex eo distillato elicitur alcali volatile Cujus olim maxima erat fama. Sed omnes fere Substantiæ animales alcali volatile non diversum inter distillandum largiuntur. 2o. ictiocolla quia Syrupis Clarificandis inservit Sed est potius instrumentum ad preparationem medicamenti necessarium quam medicamentum dici pt. 3o. hirudines. quia Sanguini evacuando insumuntur, Sed lanceola eod. effectum prestat nec medicamentum dicitur.
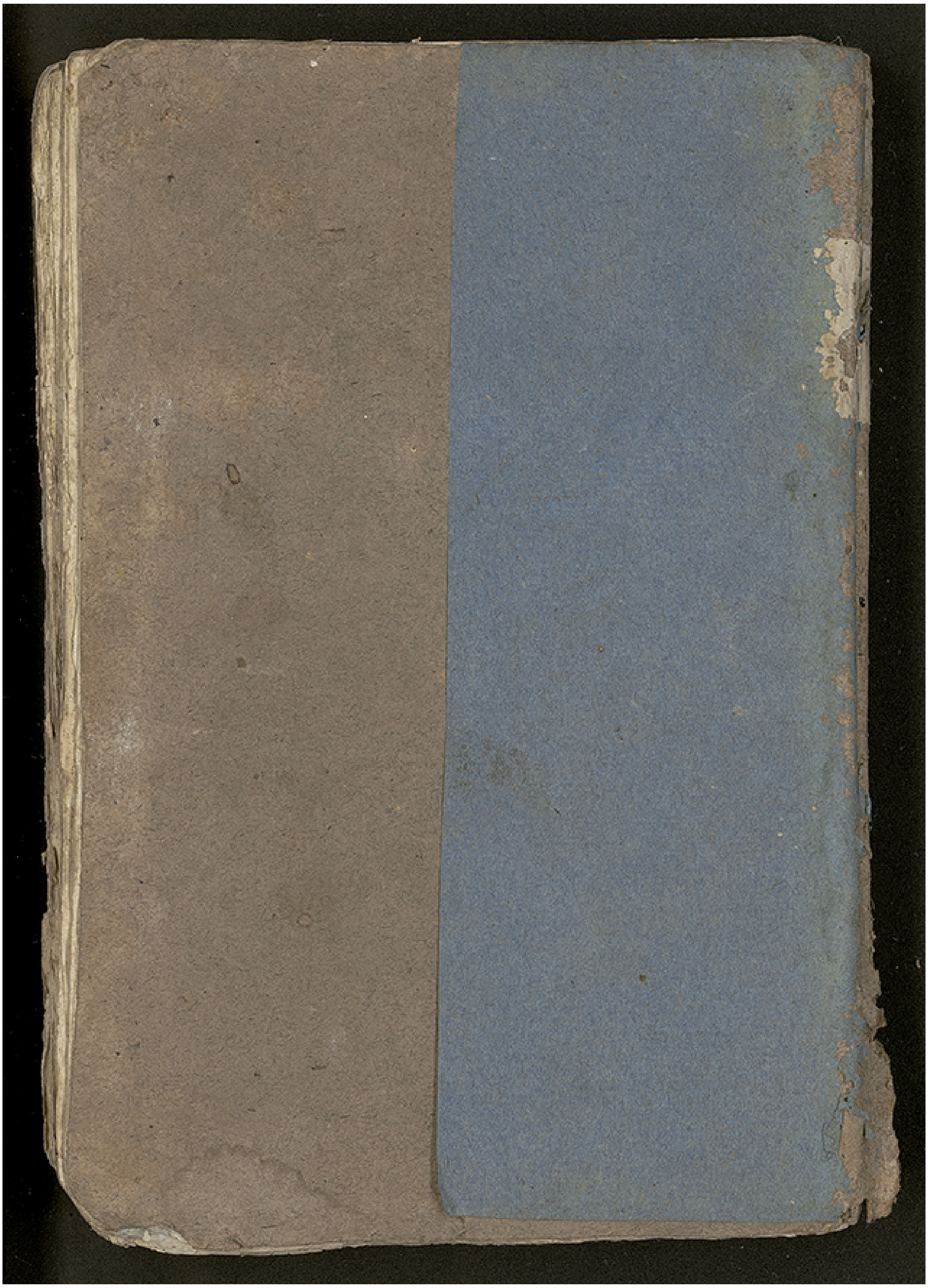
Finis